

HD Regnskab – hovedopgave 2009

Udarbejdet af:

Signe Primdal Andersen

Vejleder:

Christen Amby

**Aktieavancebeskatning –
hos personer**

Copenhagen Business School,

HD Regnskab

Maj 2009

Indholdsfortegnelse

1.0 Indledning	3
1.1 Problemformulering	4
1.2 Målgruppe	5
1.3 Afgrænsning	5
1.4 Metodevalg	6
1.5 Disposition	7
1.6 Kildekritik	10
1.7 Begrebsdefinitioner	10
2.0 Gældende regler for beskatning af aktieavancer for personer	12
2.1 Hvem og hvilke værdipapirer er omfattet af ABL	12
2.2 Opgørelsesprincipper m.v.	14
2.3 Beskatning og opgørelse af aktieindkomst	18
2.4 Hovedaktionæraktier	22
2.5 Udbytter	22
3.0 Beskatning af aktieavancer som følge af forårspakken 2.0	23
4.0 Skattemæssig succession	25
4.1 Hvem kan overdrage ved succession	25
4.2 Hvilke aktier kan overdrages ved succession?	27
4.3 Praktiske forhold vedrørende overdragelsen	28
5.0 Fraflytningsbeskatning	34
5.1 Hvem er omfattet af fraflytningsbeskatning	34
5.2 Hvilke aktier er omfattet af fraflytningsbeskatning	35
5.3 Henstandssaldo	35
5.4 Genoptagelse af skattepligt til Danmark	37
6.0 Den historiske udvikling i aktieavancebeskatningen fra 1903 til i dag	40
6.1 Statsskatteloven af 1903 og 1922	40
6.2 Ændringer pr. 1. januar 1962	42
6.3 Aktieavancebeskatningsloven af 1981	44
6.3.1 Hovedaktionæraktier	45
6.4 Skatteomlægningen i 1993	46
6.4.1 Hovedaktionæraktier	48
6.5 Den seneste aktieavancebeskatningslov af 1. januar 2006	48
7.0 Gældende overgangsregler i 2009	53
7.1 Brug af den formueskattepligtige 1. januar 1962-værdi som anskaffelsesværdi	53
7.2 ABL § 47 - hovedaktionærnedslag	53
7.3 ABL § 46 – diverse overgangsregler	55
7.4 ABL § 44 – skattefritagelse for visse børsnoterede aktier	57
7.5 ABL § 45 – aktier ejet i mindre end 3 år	58

7.6 ABL § 45A.....	59
7.6.1 Overgangssaldo, børsnoterede aktier	60
7.6.2 Overgangssaldo, unoterede aktier	61
8.0 Sammenligning mellem udbetaling af aktieavance og udbytte	63
9.0 Sammenligning mellem beskatning af løn og selskabsindkomst.....	64
9.1 Indkomståret 2010 uden implementering af forårspakken 2.0	68
9.2 Indkomståret 2010 med implementering af forårspakken 2.0	69
10.0 Fremtiden for den personlige beskatning af aktieavancer	72
11.0 Konklusion.....	75
12.0 Litteraturliste.....	80
Bilag 1	83

1.0 Indledning

Denne opgave er en gennemgang af aktieavancebeskatningslovens gældende regler for personer, med henblik på at forklare hvordan og hvorfor aktieindkomst i dag beskattes som det gør. Jeg vil herunder foretage en vurdering af, hvordan en aktionær skattemæssigt mest optimalt får penge ud af sit selskab. Derved vil jeg vise hvorfor det i praksis er vigtigt at have kendskab til lovgivningen, og dermed kunne planlægge sin indkomst.

Udgangspunktet for denne opgave var at skrive om beskatning af aktieavance for personer, med særligt henblik på en vurdering og beskrivelse af ABL § 45A overgangssaldoen. Reglerne om § 45A overgangssaldoen blev indarbejdet i aktieavancebeskatningsloven i forbindelse med, at man fra den 1. januar 2008 gik over til et 3-trins system for beskatning af aktieindkomst, og dermed hævede man den højeste skattegrænse til 45 %.

Disse regler gælder for indkomståret 2009. Under arbejdet med min hovedopgave har regeringen i februar 2009 dog fremsat deres udspil til en skattereform, der har til formål at reformere skattesystemet i Danmark. I store træk har regeringen til formål, at skaffe flere arbejdspladser for at sætte økonomien i samfundet i gang. Det vil dæmme op for den generelle nedgang, der har været som følge af den internationale finanskrisen. Derfor skal skatten på arbejde sættes ned og i stedet pålægges dem, der forbruger energi og forurener.

En konsekvens af skattereformen er blandt andet, at man fra 1. januar 2010 går tilbage til et 2-trins system for beskatning af aktieindkomst. Dermed vil § 45A overgangssaldoen blive historisk og kun være relevant ved udarbejdelse af selvangivelsen for indkomstårene 2008 samt 2009.

Jeg har i samråd med min vejleder vurderet, at det vil være mest hensigtsmæssigt at dreje fokus for denne opgave væk fra § 45A overgangssaldoen.

I stedet vil jeg behandle forholdet mellem udbetaling af løn og selskabsindkomst, via udbytte, for en aktionær. Jeg vil analysere og vurdere, hvordan der opnås den laveste beskatning, og samtidig hvilken effekt den omdiskuterede skattereform, forårspakken 2.0, har på området. Det er relevant for mange aktionærer, hvordan de optimerer deres indkomst mellem udbetaling af løn og selskabsindkomst, da der kan være mulighed for at spare penge i skatten, såfremt indkomsten bliver sammensat skattemæssigt optimalt.

Denne opgave vil således ikke blot være en gennemgang af reglerne for beskatning og opgørelse af aktieavancer, men også en vurdering af, hvordan aktionæren bedst muligt får penge ud af sit selskab for at vise hvordan lovgivningen kan anvendes i praksis.

1.1 Problemformulering

Med baggrund i en teoretisk gennemgang af aktieavancebeskatningsloven, dennes udvikling gennem tiden samt en oversigt over gældende overgangsregler ønskes en redegørelse af den praktiske betydning for aktionærer ved opgørelsen af deres skattepligtige aktieindkomst.

Herunder ønsker jeg at belyse, hvordan aktieindkomst marginalt beskattes i forhold til lønindkomst, og hvorvidt det er skattemæssigt optimalt for en aktionær at få udbetalt udbytte fra sit selskab i stedet for lønindkomst hen over året. Jeg vil således analysere, hvordan en aktionær kan få udbetalt penge fra sit selskab til lavest muligt beskatning.

Der vil blive taget højde for implementeringen af forårspakken 2.0 som følge af skattereformen, ved vurderingen af den praktiske betydning af reglerne for opgørelse af aktieindkomsten fremadrettet.

For at kunne besvare ovenstående vil jeg tage udgangspunkt i følgende forhold:

For at kunne redegøre for den praktiske betydning af aktieavancebeskatningsloven, ønsker jeg at klarlægge de centrale aspekter i lovgivningen omkring beskatning af aktieindkomst for personer. Denne opgave vil omhandle reglerne for beskatning af aktieavancer og udbytter fra børsnoterede og unoterede aktier for personer, herunder hovedaktionærer. Jeg vil som udgangspunkt beskrive de gældende regler, for 2009, for at give et overblik over behandlingen af aktier i dag. Herefter vil jeg redegøre for den historiske lovgivning, der har været, som har relevans for, hvorfor reglerne i dag ser ud, som de gør.

Til sidst vil jeg kort vurdere fremtiden for beskatning af aktieindkomst, herunder fremsatte lovforslag.

Ud fra den tilegnede viden om hvordan aktieindkomst beskattes, ønsker jeg at undersøge, hvordan det skattemæssige mest optimale forhold mellem udbetaling af udbytte og lønindkomst er fordelt. Herudover ønskes der en analyse af, hvorvidt den optimale indkomstsammensætning ændres i forbindelse med implementeringen forårspakken 2.0.

Problemstilling:

”Der ønskes en redegørelse af den praktiske anvendelse af bestemmelserne i aktieavancebeskatningsloven for personer. Herunder ønskes en vurdering af hvordan en aktionær skattemæssigt mest optimalt trækker penge ud af sit selskab.”

Problemstillingen vil søges belyst ved følgende undersøgelsesspørgsmål:

- Hvorledes beskattes aktionærer i dag af deres aktieindkomst, og hvordan opgøres aktieindkomsten?
- Hvilken effekt får implementeringen af forårspakken 2.0 for personer, der investerer i aktier?
- Hvordan beskattes aktionærer ved overdragelse af aktier samt ved ophør af skattepligt til Danmark?
- Hvordan har aktieavancebeskatningsloven historisk udviklet sig, og hvilke ændringer har ført til de gældende overgangsregler?
- Hvilke overgangsregler er i dag gældende for personer, og hvordan er disse opstået?
- Påvirkes aktionærens skattemæssige optimale indkomst af ændringerne i forårspakken 2.0?
- Hvilke eventuelle lovforslag foreligger, og hvordan tegner fremtiden for området?

1.2 Målgruppe

I henhold til problemstillingen tages der i denne opgave udgangspunkt i beskatningsreglerne for personer. Opgavens fokus er privatpersoner, som har investeret i en beholdning af porteføljeaktier og/eller er aktionærer i små- og mellemstore selskaber, hvor aktionærene har mulighed for at sammensætte deres egen indkomst. Indkomsten kan sammensættes som en kombination af løn og selskabsindkomst, via udbetaling af udbytte.

1.3 Afgrænsning

Denne opgave tager udgangspunkt i beskatningsreglerne for personer, hvorfor undersøgelsesspørgsmålene i opgaven kun vil blive behandlet for disse og ikke for selskaber. I det tilladte omfang af denne opgave, har der ikke yderligere været plads til behandling af reglerne for selskaber.

Herudover vil reglerne for dødsboer, fonde og foreninger eller næringsdrivende ikke blive behandlet. Disse skattepligtige behandles ikke ved gennemgangen af aktieavancebeskatningsloven, da de er irrelevante i forhold til opgavens problemstilling.

Børsnoterede og unoterede aktier anses for at være de vigtigste værdipapirer at behandle, problemstillingen og målgruppen taget i betragtning. Andre typer af værdipapirer, der ligeledes er omfattet af aktieavancebeskatningsloven, ikke vil blive gennemgået. De øvrige værdipapirer tæller bl.a. andelsbeviser, konvertible obligationer og omsættelige investeringsbeviser. Aktieretter og tegningsretter vil yderligere ikke blive behandlet.

Gennemgangen af aktieavancebeskatningsloven vil ikke indeholde alle særregler, men blot give en grundlæggende gennemgang af de relevante regler, med henblik på at målgruppen har udbytte af den konkrete viden. Målgruppen for denne opgave er småaktionærer og hovedanpartshavere. De behandlede emner vil derfor afgrænse sig til de oftest benyttede regelsæt for målgruppen, samt optimering af indkomsten.

Der vil endvidere kun blive taget udgangspunkt i dansk lovgivning.

Ved vurderingen af den optimale skattemæssige sammensætning af indkomsten baseres valget udelukkende på objektive økonomiske kriterier til trods for, at beslutningen om indkomstsammensætningen for aktionærer ofte vil indeholde overvejelser om subjektive kriterier såsom likviditet m.v.

1.4 Metodevalg

Den metodiske fremgangsmåde i denne opgave er primært deduktiv. Det betyder, at jeg med udgangspunkt i generelle principper, herunder lovgivning, drager slutninger om de problemstillinger, der behandles i opgaven. Opgaven får overordnet set en teoretisk indgangsvinkel, idet der ønskes en redegørelse af lovgivningen for beskatning af aktieavancer hos personer. Derudover vil der, hvor det er relevant, blive inddraget beregningseksempler og illustrationer, hvilket vil have til formål at inddrage en mere praktisk tilgang til opgaven.¹

Da emnet behandles ud fra gældende regelsæt på området, vil der primært blive benyttet kvalitative data i form af lovgivning, retspraksis og udgivet kommentarer hertil. Kvantitative data vil dog blive brugt i det omfang, der skal foretages beregninger, herunder ved brug af skattesatser m.v.¹

¹ Ib Andersen, Den skinbarlige virkelighed.

I denne opgave er der anvendt beløbsgrænser for 2009, samt 2010 ved sammenligning af data – før og efter implementering af forårspakken 2.0.

1.5 Disposition

Opgavens struktur:

1.0	Indledning Problemformulering Målgruppe Afgrensning Metodevalg Disposition
2.0	Gældende ABL for personer
3.0	ABL som følge af forårspakken 2.0
4.0	Skattemæssig succession
5.0	Fraflytningsbeskatning
6.0	Historisk gennemgang af ABL
7.0	Gældende overgangsregler
8.0	Aktieavance contra udbytte
9.0	Løn contra selskabsindkomst
10.0	Fremtiden
11.0	Konklusion

Denne opgave er disponeret som anvist i ovenstående figur. Der er tale om en lineær disposition, der starter med en gennemgang af reglerne, som de ser ud i dag. Herefter ser jeg på den historiske udvikling på området for at danne grundlag for en gennemgang af de overgangsregler, der stadig er gældende. Til sidst analyseres der på de ændringer og tiltag, der er i gang som følge af forårspakken 2.0.

Afsnit 2 er dels en gennemgang af den gældende aktieavancebeskatningslov, og dels en gennemgang af, hvordan reglerne om beskatning af aktieindkomst anvendes i praksis. Der beskrives og eksemplificeres, hvordan en person opgør sin skattepligtige aktieindkomst, samt hvordan skattebetalingen og eventuelle fradrag heri beregnes. Det betyder, at der udover bestemmelserne i ABL også inddrages anden lovgivning som f.eks. personskatteloven og ligningsloven for at kunne behandle beløbsgrænser og udbytter m.v. Den supplerende lovgivning til ABL medtages kun, hvor det er relevant for forståelsen.

Afsnit 3 kommenterer hvorvidt den netop beskrevne lovgivning for beskatning af aktieavancer vil ændres som følge af den kommende skattereform. Der tages her udgangspunkt i regeringens oplæg til ændring af aktieavancebeskatningsloven via forårspakken 2.0. Dels beskrives det hvad regeringens formål er, med de angivne ændringer i forårspakken 2.0 og dels beskrives hvilke konsekvenser, ændringerne i aktieavancebeskatningsloven vil have for den personlige aktionær.

Afsnit 4 behandler delområdet af ABL – skattemæssig succession. Jeg vil her gennemgå, hvem der kan anvende skattemæssig succession samt, hvornår det er en mulighed. Der gennemføres praktiske eksempler til beregning af de opgjorte avancer, fradrag og eventuel indkomst til beskatning.

Afsnit 5 behandler delområdet af ABL – fraflytningsbeskatning. Reglerne for fraflytningsbeskatning af aktier er skærpet ved vedtagelse af lovforslag 187 i september 2008. Afsnittet indeholder en gennemgang af de nye, gældende, regler og beskriver, hvordan aktionærer skal beskattes ved henholdsvis ophør af skattepligt til Danmark samt genoptagelse af samme.

Afsnit 6 er en historisk gennemgang af udviklingen på området for beskatning af det, der i dag kendes som aktieindkomst. Den historiske gennemgang er et oplæg til afsnit 7.0 om de gældende overgangsregler. I dispositionen er det historiske afsnit derfor placeret som en del af de behandlede overgangsregler. De relevante bestemmelser gennem tiden gennemgås for en forståelse af de incitament, der har været for at ændre beskatningen og dermed også, for en forståelse af hvorfor lovgivning i dag ser ud, som den gør. Primært giver afsnittet forståelse for baggrunden for de overgangsregler, der i dag er gældende i ABL.

Afsnit 7 beskriver de ovenfor nævnte overgangsregler. Det er endnu et delområde af ABL, der behandles separat. Overgangsreglerne danner bro mellem gammel og ny lovgivning og sikrer, at aktionærer som udgangspunkt ikke får skærpet beskatningen af allerede optjente aktieavancer ved vedtagelse af ny lovgivning. Alle relevante overgangsregler for almindelig børsnoterede og unoterede aktier beskrives med beregningseksempler, hvor det synes relevant.

Afsnit 8 behandler, hvorledes aktionæren optimerer sin indkomst og dermed betaler mindst i skat, såfremt han står med valget om at udbetale udbytte fra sit selskab eller sælge sine aktier. Som beskrevet i afsnit 6 har udbytte og aktieindkomst ikke altid været beskattet ens, men de beskattes i dag begge som aktieindkomst. Afsnittet vil belyse hvorvidt der i dag er neutralitet mellem beskatningen af aktieavance og beskatning af udbytte.

Afsnit 9 er en analyse af, hvorvidt det kan betale sig for en aktionær at få udbetalt lønindkomst i forhold til selskabsindkomst, via udbytte. Der foretages en vurdering af, hvordan aktionæren marginalt beskattes af henholdsvis sin lønindkomst og sin aktieindkomst, hvormed det gøres klart, hvordan indkomsten kan optimeres. Beregningen af marginalbeskatningen foretages henholdsvis før og efter implementering af forårspakken 2.0, også kendt som skattereformen. Herfra kan det vurderes, hvilken betydning forårspakken har for en aktionær, der både har almindelig lønindkomst og udbytte fra sit selskab. Formålet med forårspakken 2.0 er at opnå neutralitet mellem beskatning af løn og selskabsindkomst. Det vurderes, hvorvidt neutraliteten opnås.

Afsnit 10 behandler kort fremtiden for beskatningen af personers aktiebeholdninger. Hvilke konsekvenser kan forårspakken 2.0 få for investeringerne, og er der nye initiativer på vej.

1.6 Kildekritik

Det er vigtigt at forholde sig kritisk til det benyttede materiale. Udgiver kan være fejlinformeret eller have misforstået lovens kompleksitet. Jeg er stødt på flere eksempler, hvor artikler eller udgivne publikationer har været mangelfulde eller misvisende. Alle informationer er som udgangspunkt kontrolleret til selve lovteksten. Endvidere kan de indsamlede data være forældede, og det skal derfor kontrolleres, at alt benyttet materiale vedrører senest gældende lovgivning.

Ved anvendelse af praktiske eksempler er scenarierne opstillet ud fra subjektive kriterier. De benyttede data er dermed ikke tilfældige, da formålet med de praktiske eksempler er at illustrere problemstillingen i det enkelte afsnit.

1.7 Begrebsdefinitioner

Forkortelser anvendt i opgaven:

<i>Forkortelse</i>	<i>Betydning</i>
ABL	Aktieavancebeskatningsloven
SL	Statsskatteloven
LOSI	Lov om særlig indkomstskat
LL	Ligningsloven
KSL	Kildeskatteloven
PSL	Personskatteloven

Begreber anvendt i opgaven:

- Porteføljeaktier – samlet ejerandel af aktiekapitalen på under 10 %.
- Datterselskabsaktier – samlet ejerandel af aktiekapitalen på over 10 %.
- Hovedaktionæraktier – aktier hvor den skattepligtige ejer, eller på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år har ejet, 25 % eller mere af aktiekapitalen, eller når den skattepligtige råder, eller i den nævnte periode har rådet, over mere end 50 % af stemmeværdien. Hertil medregnes aktier ejet af familie i lige op- og nedadgående linje.
- Fondsaktier/friaktier – aktier udstedt til aktionæren, uden at der derved sker indbetaling til selskabet.

- Næring – aktionærer, der har som erhverv at handle med værdipapirer. Der stilles dog krav om systematiske køb og salg af aktier med fortjeneste for øje, samt en professionel tilknytning til det finansielle marked.
- Spekulation – køb og salg af aktier, med et væsentligt motiv om ønske af gevinst ved videresalg.
- Goodwill – den merpris der kan betales for et aktiv, udover nettoværdien, som følge af en forventning om fremtidig merindtjening.
- Selskabsindkomst – den udbetaling der sker fra selskabet til aktionæren, via primært udbytte. Selskabsindkomsten er den indkomst fra selskabet der beskattes som aktieindkomst efter bestemmelserne i ABL.
- Lønindkomst – den udbetaling fra selskabet der beskattes som personlig indkomst efter bestemmelserne i PSL.

2.0 Gældende regler for beskatning af aktieavancer for personer

Beskatning af aktieindkomst er i dag lovreguleret i lovbekendtgørelse nr. 171 af 6. marts 2009, aktieavancebeskatningsloven (ABL).

Loven er for overskueligheden delt op i kapitler efter følgende struktur:

Kapitel 1: Lovens anvendelsesområde

Kapitel 2: Kredsen af skattepligtige

Kapitel 3: Almindelige aktier

Kapitel 4: Særlige regler for tegningsretter, andele i andelsforeninger og næringsaktier

Kapitel 5: Investeringsforeningsbeviser og aktier i finansielle selskaber

Kapitel 6: Opgørelse af gevinst og tab

Kapitel 7: Afståelse m.v.

Kapitel 8: Tilflytning og fraflytning

Kapitel 9: Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Som beskrevet i afgrænsningen vil jeg i opgaven kun behandle reglerne for personer med børsnoterede og unoterede aktier. Derfor vil der i opgaven kun blive behandlet lovens kapital 1 – 3 og 6 - 9. Reglerne for tilflytning og fraflytning, samt de relevante ikrafttrædelses- og overgangsregler vil blive behandlet i særskilte afsnit.

2.1 Hvem og hvilke værdipapirer er omfattet af ABL

Aktieavancebeskatningsloven redegør for den skattemæssige behandling af avance og tab ved afståelse af aktier m.v.

ABL omfatter flere former for aktiver end blot aktier. Blandt andet behandler loven også anparter i anpartsselskaber, andelsbeviser, omsættelige investeringsforeningsbeviser, konvertible obligationer, tegningsretter samt ret til fondsaktier med flere.²

Den kreds af skattepligtige, som ABL omfatter, udgør både selskaber, fonde og foreninger m.v., der er skattepligtige efter selskabsskatteloven eller fondsbeskatningsloven. ABL omfatter også personer,

² ABL af den 6. marts 2009, § 1, stk. 2, 3, 4.

som er skattepligtige efter kildeskatteloven, og dødsboer der er skattepligtige efter dødsboskatteloven.³

Som nævnt ovenfor vil jeg i denne opgave tage udgangspunkt i behandlingen af unoterede og børsnoterede aktier for personer. I praksis hidrører en stor del af personers udbytte og avancer fra unoterede aktier fra anpartsselskaber. Anparter behandles skattemæssigt på samme vis som aktier, hvorfor disse ikke vil blive nævnt særskilt.

Det er vigtigt at skelne mellem de unoterede og de børsnoterede aktier, da beskatningen af disse kan være forskellig. Forskellen i beskatningen vil i opgaven vise sig ved behandlingen af tab på aktierne, samt i forbindelse med anvendelse af overgangsreglerne, jf. afsnit 7.0.

Ved børsnoterede aktier forstås aktier, som er noteret på en fondsbørs i et land indenfor EU/ EØS. Ligeledes er aktier, der er noteret på en fondsbørs eller et andet reguleret marked, som er medlem af World Federation of Exchanges, børsnoterede. World Federation of Exchanges offentliggør jævnligt en fortegnelse over organisationens medlemmer, hvoraf det ses hvilke børser der verden over, opfylder kriterier for børsnoterede aktier. Den gældende liste er vist i bilag 1.⁴

Sondringen mellem børsnoterede- og unoterede aktier kan give anledning til problemer, da ikke alle børser opfylder kravene, for at blive medlem af World Federation of Exchanges. Det er der taget højde for i forbindelse med forårspakken 2.0. Lovforslag 201 er fremsat, og regeringen vil erstatte sondringen mellem børsnoterede og unoterede aktier med en sontring mellem aktier optaget til handel på regulerede markeder henholdsvis aktier, der ikke er optaget til handel på regulerede markeder. Fremover vil de gældende regler for børsnoterede aktier derfor blive anvendt, for alle aktier optaget til handel på et reguleret marked.⁵

De unoterede aktier, er de aktier, der ikke er omfattede af definitionen for at være børsnoteret.

Aktier i selskaber, der i ejertiden har været børsnoterede, beskattes ligeledes efter reglerne om børsnoterede aktier ved afståelsen. Det gælder også såfremt aktien ved afståelsen er suspenderet fra noteringen på en fondsbørs, og dermed er unoteret. Reglerne er relevante for aktionærer, der f.eks.

³ ABL af den 6. marts 2009, § 6 og 7.

⁴ ABL af den 6. marts 2009, § 3.

⁵ Lovforslag om ændring af aktieavancebeskatningsloven, skattekontrolloven, kildeskatteloven, ligningsloven..., L 201.

ejer aktier i konkursramte banker såsom Roskilde Bank, EBH banken eller Bonusbanken. Aktionæren kan kun fradrage tabet på en sådan aktie i tilsvarende avance og udbytte fra andre børsnoterede aktier. Yderligere kan aktionæren først fradrage tabet på afståelsestidspunktet, hvilket i konkurstilfælde indtræder ved selskabets afmelding i Erhvervs- og selskabsstyrelsen. En konkurs af et selskab kan være mange år undervejs, fra suspensionen på fondsbørsen og til den endelige afmelding hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Det betyder at aktionæren ofte skal vente længe for at kunne fratække det tab han har haft på aktierne ved konkursen. For at opnå et skattemæssigt fradrag for tabet på aktierne på et tidligere tidspunkt, kan aktionæren med fordel sælge disse til sit selskab eller pensionsdepot. Hermed får aktionæren realiseret sit tab, og selskabet der overtager aktien, har blot aktien stående til en anskaffelsessum på 0 kr.⁶

2.2 Opgørelsesprincipper m.v.

For at kunne gennemgå reglerne for opgørelse af avancer og tab vil de grundlæggende begreber i aktieavancebeskatningsloven blive gennemgået, såsom hvornår en aktie er solgt eller anskaffet samt hvilke opgørelsesmetoder, der skal være kendskab til.

Anskaffelsestidspunkt – En aktie er erhvervet, når aftaletidspunktet indtræffer. For aktier, der er handlet på børsen, vil det være handelsdatoen (børsnotaens dato) der lægges til grund. Senere kommer valørtidspunktet, hvor selve afregningen sker. For handler med unoterede aktier vil det være aftaletidspunktet der bestemmer hvornår aktien er anskaffet.

Anskaffelsessum – Anskaffelsessummen for en aktie er den pris der betales for aktien. Som tillæg til anskaffelsessummen kan lægges eventuel købsprovision samt honorar til advokat og revisor, der vedrører købet af aktierne. De omkostninger, som måtte have tilknytning til finansiering af købet, kan derimod ikke tillægges anskaffelsessummen.⁷

Afståelsestidspunkt – en aktie er afstået, når der er tale om salg, bytte, bortfald eller andre former for afhændelse.⁸ Det afgørende er her igen datoen for afgivelse af ordren, aftaletidspunktet, og ikke nødvendigvis den dag selve afregningen og overdragelsen finder sted.⁹

⁶ SKAT, Nyhedsbrev om fradrag for tab på aktier, der har været børsnoterede – f.eks. aktier i Roskilde Bank.

⁷ Henrik Dam m.fl., Skatteret almen del 2008, s. 395.

⁸ ABL af den 6. marts 2009, § 30.

⁹ Henrik Dam m.fl., Skatteret almen del 2008, s. 402.

Aktier, der er overdraget som gave, arv eller som forskud på arv, anses for at være afstået, og den skattepligtige avance skal opgøres. Dog kan den som modtager aktierne muligvis succedere i giverens skattemæssige stilling i særlige tilfælde, hvilket betyder at den beregnede avance ikke beskattes på afståelsestidspunktet. Reglerne om skattemæssig succession behandles i afsnit 4.0.

Aktier anses ligeledes for at være afstået, såfremt ejeren får udbetalt en erstatnings- eller forsikringssum for disse.¹⁰

Såfremt en aktionær fraflytter til udlandet, udløses der beskatning i forbindelse med ophør af den fulde skattepligt til Danmark. Aktierne anses i relation til beskatningen for at være afstået ved selve fraflytningen. Særlige regler omkring afståelse af aktier ved fraflytning fra Danmark er behandlet i afsnit 5.0.^{11 12}

Afståelsessum – Afståelsessummen er den betaling aktionæren modtager for den afståede aktie. Ligesom udgifter til købsprovision, honorar til advokat og revisor m.m. kan tillægges købssummen, kan lignende udgifter som knytter sig til salget fradrages salgssummen.

Ejertid – I forbindelse med overgangsreglerne, blandt andet for nedslag på hovedaktionæraktier, kan det have betydning, hvilke aktier ud af en beholdning der er afstået først. Det er relevant, hvor der er erhvervet aktier på forskellige tidspunkter, f.eks. ved køb over en længere årrække. Her er det den først erhvervede aktie, der anses for at være den først solgte.¹³ Det benævnes FIFO princippet, og gælder for alle afståelser af aktier.

FIFO princippet gælder kun for aktier i samme selskab, samt for aktier med samme rettigheder. Aktier med forskellige aktieklasser, herunder stemmeret og udbytteret, skal således opgøres hver for sig.

En anden sondring, der laves i forbindelse med ejertiden for en aktie, er opdelingen i korttidsaktier og langtidsaktier. Korttidsaktier er aktier som sælges indenfor 3 års ejertid. 3-års-fristen regnes som tiden fra den dag, hvor aktierne blev erhvervet, frem til den dag, hvor aktierne bliver afstået. Langtidsaktier er derimod aktier som først sælges efter 3 års ejertid. Det har relevans ved

¹⁰ ABL af den 6. marts 2009, § 31

¹¹ Ligningsvejledningen 2009-1, afsnit S.G.19.

¹² ABL af den 6. marts 2009, § 38-40.

¹³ ABL af den 6. marts 2009, § 5, stk. 1.

gennemgang af overgangsreglerne, jf. afsnit 7.0., samt ved opgørelsen af skattepligtige avancer for selskaber, hvilke ikke behandles i denne opgave.

Eksempel

A. Andersens aktiebeholdning af aktier i samme selskab

Dato	Kurs	Stk.	Kursværdi
31/12 2004		100	1.000
31/12 2006		100	2.500
3/7 2007		100	500
31/12 2008		100	(2.000)

Kilde: Egen tilvirkning.

Det ses at der d. 31. december 2008 foretages et salg på 2.000 stk. Jævnfør FIFO princippet har de første 1.000 stk. ud af de 2.000 solgte stk. været ejet siden 2004, mens de resterende 1.000 stk. kun har været ejet siden 2006. De solgte aktier har dermed en ejertid på henholdsvis 4 år og 2 år. Det har som nævnt indflydelse i forhold til nedenstående overgangsregler, hvor en eventuel avance af aktierne i eksemplet, der er ejet siden 2004 under visse omstændigheder vil være skattefri.

Aktieavance er et udtryk for den fortjeneste eller det tab, der realiseres ved afhændelse af en aktie. I denne opgave vil udtrykket aktieavance blive brugt, når der er tale om fortjeneste, og tab når der er tale om en negativ avance. En aktieavance er et udtryk for, at de pågældende værdipapirer er solgt for et højere beløb, end de er købt for. Et tab derimod betyder, at der er realiseret et tab ved afhændelse af værdipapirerne. Tab indtræffer når værdipapirerne sælges til en lavere værdi, end de er anskaffet til.

Når det skal afgøres, hvornår der skal ske beskatning, er der to principper at tage hensyn til; nemlig lagerprincippet og realisationsprincippet. I denne opgave benyttes primært realisationsprincippet for de berørte aktier. Lagerprincippet behandles dog kort for det forståelsesmæssige, da det vil blive nævnt senere i opgaven, jf. afsnit 10.0.

For at beregne den skattepligtige avance eller fradragsberettigede tab, er der yderligere to metoder at være opmærksom på. Avance og tab kan beregnes efter aktie-for-aktiemetoden eller gennemsnitsmetoden. For personer benyttes primært gennemsnitsmetoden, men det er vigtigt at have kendskab til begge principper jf. nedenfor.

Lagerprincippet – ved anvendelse af lagerprincippet medregnes aktieavance eller tab på aktier i opgørelsen af aktieindkomsten for hvert enkelt indkomstår, også selvom aktier ikke er afstået. I tilfælde hvor aktierne er afstået i indkomståret medregnes avance eller tab ligeledes til aktieindkomsten. Den værdiændring der har været på aktien fra indkomstårets start frem til salg eller slutningen på året, skal dermed medtages til opgørelsen af aktieindkomsten. Lagerprincippet bruges blandt andet for næringsaktier og visse investeringsforeningsbeviser, hvorfor det ikke vil blive behandlet yderligere i denne opgave.¹⁴

Realisationsprincippet – ved realisationsprincippet forstås, at aktieavance eller tab medregnes i det indkomstår, hvori en avance eller et tab realiseres ved aktiernes afståelse. Heraf navnet, da avancen eller tabet på de afståede aktier først medregnes på det tidspunkt, hvor avancen eller tabet er realiseret. For almindelige børsnoterede og unoterede aktier skal realisationsprincippet anvendes, dog kan SKAT i nogle tilfælde tillade, at en anden opgørelsesmetode anvendes.¹⁵

Aktie-for-aktiemetoden – Som udgangspunkt benyttes kun gennemsnitsmetoden nedenfor ved opgørelsen af den skattepligtige aktieindkomst for personer. Dog kan aktionærer, som følge af overgangsreglen i ABL § 44, være omfattet af reglerne for aktie-for-aktie metoden, jf. afsnit 7.4. Metoden medfører, at det er den faktiske anskaffelsessum og det faktiske anskaffelsestidspunkt for den enkelte aktie, som lægges til grund ved opgørelsen af avance eller tab - under hensyn til FIFO-princippet. Avance og tab opgøres som forskellen mellem den faktiske afståelsessum og anskaffelsessum.

Gennemsnitsmetoden – Aktieavancen eller tabet i forbindelse med salget skal opgøres efter gennemsnitsmetoden for personer. Det særlige ved gennemsnitsmetoden er, at anskaffelsessummen for de afståede aktier i et og samme selskab opgøres som en forholdsmæssig andel af den samlede anskaffelsessum for alle aktierne i selskabet. Det gælder for alle aktier, der ejes i samme selskab, uanset om aktierne er børsnoterede eller unoterede, og uanset om de har forskellige rettigheder. Den samlede pris, som aktionæren har givet for aktierne, fordeles således på de afståede aktier samt på de aktier, som aktionæren beholder. Det er herefter den del af den samlede anskaffelsessum, der kan henføres til de afståede aktier, som lægges til grund ved opgørelsen af, hvorvidt aktionæren har haft en aktieavance eller et tab ved afståelsen. Den resterende del af anskaffelsessummen betragtes som

¹⁴ ABL af den 6. marts 2009, § 23, stk. 4, 5, 6, 7.

¹⁵ ABL af den 6. marts 2009, § 23, stk. 3

anskaffelsessummen for de resterende aktier, det vil sige de aktier, der stadig er i beholdningen. Den resterende anskaffelsessum skal ved senere afståelser fordeles efter de samme retningslinjer.¹⁶ Gennemsnitsmetoden anvendes altid for personer ved opgørelse af avance og tab ved afståelse. Dog benyttes den såkaldte aktie-for-aktiemetode blandt andet ved afståelse af aktieretter og tegningsretter til børsnoterede aktier. Reglerne for aktieretter og tegningsretter er ikke behandlet nærmere i denne opgave jf. afgrænsningen.

Eksempel

A. Andersens aktiebeholdning af aktier i samme selskab

Dato	Kurs	Nominel	Kursværdi
1/12 2004		90	1.000 90.000
1/1 2006		150	2.500 375.000
3/7 2007		200	500 100.000
31/12 2008		100	(2.000) (200.000)

Kilde: Egen tilvirkning.

Gennemsnitlig anskaffelsessum pr. aktie $(90.000+375.000+100.000) / (1.000+2.500+500) = 141,25$. Det betyder, at den samlede anskaffelsessum for de 2.000 stk. solgte aktier pr. 31. december 2008 er kr. 282.500.

Der er ved salget af halvdelen af beholdningen på 4.000 stk. til kr. 200.000, et realiseret tab på kr. 82.500, og anskaffelsessummen for den resterende beholdning på 2.000 stk. er kr. 282.500.

Hver gang der sker et delsalg, opgøres der en ny anskaffelsessum for de resterende aktier. I eksemplet vil den nye anskaffelsessum være kr. 141,25 pr. aktie. Det er irrelevant hvad aktierne reelt er anskaffet til.

2.3 Beskatning og opgørelse af aktieindkomst

Alle personer, som er skattepligtige til Danmark efter kildeskatteloven § 1 og 2, skal beskattes af den aktieindkomst, der modtages. Fuldt skattepligtige er altid omfattet af loven, mens begrænset skattepligtige kun er omfattet af ABL, såfremt der er tale om aktier, der er knyttet til en erhvervsvirksomhed med fast driftssted her i landet.¹⁷ Den særlige form for indkomst, der benævnes aktieindkomst, omfatter primært de løbende aktieudbytter samt avancer og tab ved afståelse af aktier. Anses en indkomst for at høre ind under kategorien aktieindkomst, kan den ikke samtidig

¹⁶ ABL af den 6. marts 2009, § 26.

¹⁷ KSL af 14. november 2005, § 2.

være almindelig skattepligtig indkomst. Aktieindkomsten er således en uafhængig indkomstgruppe og indgår hverken som kapitalindkomst eller som personlig indkomst i indkomstopgørelsen.¹⁸

Procentsatser og progressionsgrænser vedrørende beskatning af aktieindkomsten reguleres efter personskattelovens (PSL). I en årrække er aktieindkomsten blevet beskattet i 2 trin på 28 % og 43 %. Det blev dog ændret, da regeringen valgte at sænke selskabsskatteprocenten fra 28 % til 25 %, og fra 1. januar 2008 er aktieindkomsten blevet beskattet i 3 trin. Regeringen indførte det ekstra skattetrin som et modstykke til nedsættelsen af selskabsskatten.¹⁹

Alt efter hvor høj aktieindkomsten er, beskattes aktieindkomsten med henholdsvis 28 %, 43 % og 45 %. Disse satser, som angiver hvor høj en aktieindkomst, der beskattes indenfor de forskellige niveauer, reguleres årligt efter PSL § 20.²⁰

I 2008 og 2009 er grænserne som det fremgår nedenfor. Det betyder, at en enlig person i 2009 vil blive beskattet af sin aktieindkomst med 28 % af de første kr. 48.300. Herefter er satsen 43 % for de næste kr. 57.800 (106.100 – 48.300), mens den resterende indkomst vil blive beskattet med 45 %.

Enlige	Progressionsgrænser / grundbeløb	
	2008	2009
28%	46.700	48.300
43%	102.600	106.100
45%		
Ægtefæller		
28%	93.400	96.600
43%	205.200	212.200
45%		

Kilde: Egen tilvirkning.

Som det fremgår af tabellen kan ægtefæller, udnytte hinandens grundbeløb. Det betyder, at hvis den ene part har en lav, eller slet ingen aktieindkomst, og dermed ikke selv kan drage fordel af den lave beskatning, så forhøjes den anden ægtefælles grundbeløb med forskelsbeløbet. Ægtefællerne skal være samlevende ved indkomstårets udløb for at kunne anvende disse regler. Selvom et ægtepar evt. først er blevet gift sidst på året kan de stadig udnytte hinandens fulde grundbeløb.²¹

¹⁸ Henrik Dam m.fl., Skatteret almen del 2008, s. 231.

¹⁹ Deloitte, Skat af aktieindkomst får et nyt trin fra nytår.

²⁰ Henrik Dam m.fl., Skatteret almen del 2008, s. 184.

²¹ PSL af 19. september 2006, § 8a, stk. 4.

Det skal kort nævnes, at regeringen i den nye skattereform, som forventes vedtaget fra 1. januar 2010 vil vende tilbage til kun 2 skattetrin på henholdsvis 27 % og 42 %. Ændringen af skattesatserne behandles mere dybdegående i afsnit 3.0.

For avancer på både børsnoterede og unoterede aktier gælder det, at disse altid skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige aktieindkomst.²²

Såfremt en person har negativ aktieindkomst, vil det betyde, at der er realiseret tab ved salg af aktier, uden at der tilsvarende har været avancer eller udbytter. Når aktieindkomsten skal opgøres i tilfælde med tab, skelnes der mellem tab på børsnoterede og tab på unoterede aktier.

For tab på børsnoterede aktier gælder det, at der kun kan ske modregning i indkomstårets tilsvarende udbytter og avancer fra andre børsnoterede aktier. Tab kan tilsvarende modregnes i avancer og udbytter på aktier der har været børsnoterede i den skattepligtiges ejertid, dog kun i de tilfælde hvor en fortjeneste ville have været skattepligtig. Et tab på børsnoterede aktier kan ligeledes modregnes i ægtefællens udbytter og avancer fra børsnoterede aktier. Såfremt der er yderligere tab kan disse fremføres ubegrænset til fradrag i senere års tilsvarende gevinster og udbytter hos den skattepligtige eller en eventuel ægtefælle.²³

For unoterede aktier er der fradrag for tabet i hele aktieindkomsten, medmindre aktierne i den skattepligtiges ejertid har været børsnoterede.²⁴ Såfremt aktieindkomsten ikke kan rumme hele tabet og dermed bliver negativ, sker der ikke fremførsel som for de børsnoterede aktier, men der beregnes et fradrag i den skattepligtiges sluskskat. Fradraget beregnes efter de samme satser, som anvendes for beskatningen af positiv aktieindkomst. Et eventuelt ubenyttet fradrag i sluskskatten fremføres så til modregning i den skattepligtige eller ægtefællens sluskskat for de følgende indkomstår.²⁵

²² ABL af den 6. marts 2009, § 12.

²³ ABL af den 6. marts 2009, § 14.

²⁴ ABL af den 6. marts 2009, § 13.

²⁵ PLS af den 19. september 2006, § 8a stk. 5, 6.

Eksempel

A. Andersen og hustru har i 2009 realiseret følgende:

		A. Andersen	Hustru
<u>Børsnoterede</u>	Avance	1.000	-
	Tab	15.000	-
	Udbytte	500	3.000
<u>Unoterede</u>	Avance	-	-
	Tab	250.000	-
	Udbytte	-	20.000

Kilde: Egen tilvirkning.

For de børsnoterede aktier vil tabet på kr. 15.000 kunne modregnes i avancer og udbytter for ægteparret, hvilket betyder at de samlet set får et tab på $15.000 - 1.000 - 500 - 3.000 = \mathbf{10.500}$, som kan fremføres til fradrag i følgende indkomstårs tilsvarende gevinster m.v.

For de unoterede aktier kan tabet på kr. 250.000 fradrages i anden aktieindkomst, hvormed der kan modregnes i hustruens udbytte på kr. 20.000. Det giver en negativ aktieindkomst på 230.000, hvoraf skatteværdien efter følgende satser for 2009 kan beregnes og fradrages i A. Andersens slutskat:

Sats	Enlige	Ægtepar	Aktieindkomst	Negativ skatteværdi
28%	< 48.300	< 96.600	96.600	27.048
43%	48.300 – 106.100	96.600 – 212.200	115.600	49.708
45%	> 106.100	> 212.200	17.800	8.010
Fradrag i A. Andersens slutskat			230.000	84.766

Kilde: Egen tilvirkning.

Personers beskatning af aktier kan opsummeres i følgende skema:

	Avance	Tab
Børsnoterede	Beskattes som aktieindkomst	Modregning i gevinst og udbytte på andre børsnoterede aktier. Tab, der ikke kan modregnes i det aktuelle års positive afkast, kan fremføres tidsubegrænset. Overskydende tab kan modregnes hos ægtefællen
Unoterede	Beskattes som aktieindkomst	Modregnes i al aktieindkomst. Hvis aktieindkomsten bliver negativ, kan skatteværdien modregnes i anden indkomstskat. Overskydende tab/skatteværdi kan overføres til ægtefællen, og fremføres tidsubegrænset.

Kilde: Mortensen og Beierholm, Gevinst og tab – aktier og investeringsforeningsbeviser.

2.4 Hovedaktionæraktier

Hovedaktionæraktier beskattes i dag efter de almindelige regler for børsnoterede og unoterede aktier. Der kan dog være relevante overgangsregler jf. afsnit 7.0 at tage hensyn til, da hovedaktionærerne gennem tiden har haft særlige regelsæt.

2.5 Udbytter

Når en aktionær er i besiddelse af en aktie, kan der udover avancer og tab ved salg løbende være en fortjeneste, som bliver udbetalt som aktieudbytte af aktieselskabet til aktionærerne. Aktieudbytte omfatter alt, hvad der udloddes til aktionærer fra de respektive selskaber. Det betyder, at det både dækker over det almindelige deklarerede udbytte, som der tages beslutning om på selskabets generalforsamling, eventuelt maskeret udbytte samt likvidationsprovenu m.m. Udbytte beskattes som aktieindkomst på lige fod med avancer.

Reglerne for beskatning af aktieudbytter beskattes efter reglerne i ligningsloven (LL).²⁶

Afrunding

Når en aktionær ved udløbet af et indkomstår skal opgøre sin skattepligtige aktieindkomst til selvangivelsen, skal han altid være opmærksom på, hvorvidt der er solgt aktier i løbet af det forgangne år. Såfremt der er solgt aktier i året, vil der som udgangspunkt også være realiseret avancer eller tab, som enten skal beskattes, fradrages eller fremføres til fradrag i senere indkomstår. Personer skal som udgangspunkt altid benytte realisationsprincippet til opgørelse af skattepligtige avancer og tab, og disse skal beskattes uanset ejertid. Positiv aktieindkomst bliver beskattet uafhængigt af den personlige indkomst og beskattes i øjeblikket med skatteprocenterne 28 %, 43 % og 45 %, alt efter hvor høj aktieindkomsten er. Skatteværdien af tab på unoterede aktier kan fradrages i anden skat, og tab på børsnoterede aktier kan fremføres ubegrænset, såfremt disse ikke kan indeholdes i avancer og udbytte til beskatning.

²⁶ LL af den 11. marts 2009, § 16A.

3.0 Beskatning af aktieavancer som følge af forårspakken 2.0 ²⁷

Som nævnt i indledningen har regeringen med forårspakken 2.0 lagt op til en række ændringer i bl.a. beskatningen af aktieindkomsten. Ændringerne er et led i en plan om at nedsætte skatten på arbejde, herunder skatten på den sidst tjente krone, og derimod gøre det dyrere at forbruge og producere varer, som er til skade for miljø, klima og sundhed.

I dag beskattes lønindkomst for personer med henholdsvis bund-, mellem- og topskat, alt efter hvor høj indkomsten er. Den lavere skat på arbejde skal primært indføres ved at mellemskatten afskaffes, samtidig med at indkomstgrænsen for topskat sættes op. Den lavere skat på arbejde gør, at færre skal betale den høje skat af deres indkomst, og dermed kan de nøjes med at betale bundskat. Bundskatten sættes samtidig ned, så alle indkomstgrupper får en lavere beskatning af deres lønindkomst. For en nærmere gennemgang af skatteprocenter m.v. henvises der til afsnit 9.0.

Formålet med nedsættelsen af skatten på arbejde er at tilskynde befolkningen til at arbejde flere timer, tage større ansvar og dermed dygtiggøre sig. Ved at højne aktiviteten i samfundet forventer regeringen at kunne dæmme op for den stigende nedgang i aktivitetsniveauet, der i øjeblikket er som følge af finanskrisen. Formålet er at mindske den stigende arbejdsløshed. Regeringen vil dermed styrke de danske virksomheders konkurrenceevne overfor udlandet og desuden øge mulighederne for vækst og velstand i det danske samfund.

Skattereformen lægger op til flere ændringer end de ovenfor nævnte og vil ændre på det skattesystem, vi kender i dag. De er dog ikke relevante for denne opgave, hvorfor jeg kun vil se på de ændringer, som vedrører beskatningen af aktieindkomsten.

For at sikre at privat opsparing placeres der, hvor det samfundsmæssige afkast er højest, frem for der hvor det er skattemæssigt mest optimalt, ønskes der fra regeringens side en mere ensartet beskatning af afkastet fra private opsparinger. Når der sker en ensartet beskatning vil skatteindtægterne dermed være mere robuste overfor ændringer i sammensætningen af opsparing, og skattesystemet bliver dermed mere robust overfor skatteomgåelse og skattetænkning.

Blandt andet derfor, og som en konsekvens af nedsættelsen af indkomstskatten, har regeringen valgt også at reducere skatten på aktieindkomst for at sikre symmetri i forhold til marginals-katten på lønindkomst. Man ønsker, at f.eks. en aktionær der selv kan vælge forholdet mellem udbetaling af

²⁷ Aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om forårspakke 2.0.
Forslag til lov om ændring af personskatteloven og forskellige andre love, L 195.

løn og udlodning af udbytte fra sit selskab, marginalt skal beskattes ens af disse to indkomstformer. Hvorvidt der opnås symmetri i beskattningen af aktieindkomst og lønindkomst er testet i afsnit 9.0. Konsekvensen af forårspakken 2.0 er dermed, at skatten på aktieindkomst over kr. 48.300 nedbringes til 42 % fra henholdsvis 43 % og 45 % pr. 1. januar 2010, og skatten på aktieindkomst under kr. 48.300 nedsættes fra 28 % til 27 % med virkning fra den 1. januar 2012.

Da marginalbeskattningen dermed allerede i 2010 er lavere end i år, kan det for aktionærer med henblik på at optimere skatten, være en god ide at lade overskud stå i selskabet og afvente at realisere væsentlige gevinster til beskattning til næste år.

Herudover er der lagt op til nogle mere omfattende ændringer af beskattningen for selskabers aktiebeholdninger, hvilket falder uden for denne opgaves fokus. Det er dog relevant at nævne, at beskattningen af selskabers porteføljeaktier ser ud til at blive skærpet kraftigt, hvorfor det kan have den indvirkning af aktionærer vil flytte deres aktiebeholdninger over i privat regi, da skatten hér vil være lavest. Se afsnit 10.0. Det skal dog nævnes, at det fremsatte lovforslag 195 endnu ikke er vedtaget, hvorfor det endnu ikke er sikkert, hvad fremtiden på området bringer.

Afrunding

Implementeringen af forårspakken 2.0, som den foreligger i øjeblikket, vil ikke få de store konsekvenser for personlige aktionærer, udover at skatten på aktieindkomst sænkes. Det gør, at der som udgangspunkt ikke kan opnås en skattefordel fremover ved at planlægge sin indkomst via udbytte og løn. Den lavere skat, og en tilbagevenden til kun 2 skattetrin, som vil blive implementeret fra 2010, gør at det vil være en fordel for aktionærerne at udskyde skattepligtig aktieindkomst til beskattning til 2010 for den del, der overstiger bundfradraget. Herudover betyder det at ABL § 45A overgangssaldoen ikke længere vil være relevant, som beskrevet i indledningen.

4.0 Skattemæssig succession

Som nævnt ovenfor anses aktier, der er overdraget som gave, arv eller som forskud for arv, for at være afstået. I stedet for at blive realisationsbeskattet af den optjente avance i ejertiden, kan den som modtager aktierne succederer i giverens skattemæssige stilling under visse forudsætninger.

Ved succession indtræder modtageren af aktierne i overdragerens skattemæssige stilling. Det betyder at den, som modtager aktierne ligeledes overtager den skattemæssige stilling for så vidt angår anskaffelsestidspunkt, anskaffelsessum osv., og vil dermed også ved et senere salg blive beskattet af den avance, som hvilede på aktierne da de blev overdraget ved succession. Dermed skal der ikke betales aktieavanceskat i forbindelse med overdragelsen af aktierne. En eventuel beskatning vil først ske på det tidspunkt, hvor den nye aktionær afhænder aktierne. Reglerne om skattemæssig succession gælder for både børsnoterede og unoterede aktier.

Reglerne om skattemæssig succession er lavet for at lette generationsskifter af virksomheder, der drives i selskabsform. De skal gøre det lettere for den gamle ejer at overdrage selskabet til næste generation, uden at der skal ligge en uforholdsmæssig udgift for selskabet eller aktionæren ved overdragelsen i form af skat. Virksomheder der er ejet i personligt regi, kan ligeledes overdrages ved skattemæssig succession efter andre bestemmelser.

Reglerne om skattemæssig succession af aktier er blevet ændret med virkning fra den 1. januar 2009. Reglerne er blevet lempet i forhold til tidligere, hvor der var strengere krav til, hvornår der kunne overdrages ved succession. Blandt andet kunne der kun ske overdragelse af hovedaktionæraktier og en enkelt overdragelse af aktier skulle som minimum udgøre 15 % af stemmeværdien i selskabet. De lempelser, der er sket fra og med 2009, giver mulighed for en mere glidende og smidig overdragelse af et selskab fra aktionæren til næste generation.²⁸

4.1 Hvem kan overdrage ved succession

Som nævnt var det tidligere bestemt, at det kun var hovedaktionærer, der kunne overdrage aktier ved succession. Bestemmelsen er dog ikke længere gældende, og alle aktionærer kan derfor nu overdrage sine aktier ved succession, blot der ejes minimum 1 % af den samlede aktiekapital i selskabet, jf. nedenfor.

²⁸ Søren Ehlert, Forbedrede muligheder for generationsskifte.

Det er dog ikke alle der er berettiget til at modtage aktier ved succession, og det er således bestemt, at aktionærer kun kan overdrage til familie samt nære medarbejdere. Kredsen af personer, hvortil aktionæren kan gennemføre familiemæssig succession omfatter, børn, børnebørn, søskende, søskendes børn, søskendes børnebørn og samlever (krav om fælles bopæl i 2 år op til overdragelsen). Er der tale om adopterede børn eller stedbørn sidestilles disse med naturligt slægtsforhold, og kan derfor ligeledes modtage aktier ved succession.²⁹ Herudover kan der overdrages til ægtefæller under bestemmelserne i Kildeskatteloven.³⁰

Der kan tillige overdrages aktier ved succession til nære medarbejdere under særlige forhold. Nære medarbejdere kan succedere på samme vilkår som familiemedlemmerne blot de nedenstående kriterier er opfyldt, hvilket betyder, at der er bedre mulighed for at overdrage et selskab til den eller dem, som er bedst egnet til at videreføre selskabet. Det kan tit være en fordel, at der kan overdrages til en medarbejder, som har stor indsigt i selskabet, hvis der ikke er nogen i familien, som lyster eller evner at overtage. For at en medarbejder er berettiget til at modtage aktierne ved succession, skal han have været fuldtidsbeskæftiget i selskabet i 3 år ud af de sidste 5 år. Det bevirker at medarbejdere, som har været væk fra selskabet i en kortere periode pga. f.eks. orlov, barsel, uddannelse, skoleophold, aftjening af værnepligt eller andet, ikke afskæres fra at bruge reglen. Når det skal afgøres, hvorvidt medarbejderen har været fuldtidsbeskæftiget i en sammenlagt periode på 3 år, lægges der vægt på, om der har skullet afregnes ATP-bidrag for en fuldtidsbeskæftiget lønmodtager. Medarbejderen behøver ikke være beskæftiget i selskabet på overdragelsestidspunktet, blot han tidligere har været ansat og opfylder 3 års grænsen.³¹

De nye regler giver også mulighed for tilbagesalg til den oprindelige ejer indenfor 5 år. Hvis parterne indenfor 5 år finder ud af, at overdragelsen var en fejl, er der åbnet op for, at aktierne kan overdrages med succession tilbage til den tidligere ejer. Det er selvfølgelig en betingelse herfor, at aktionæren har overtaget aktierne fra den pågældende tidligere ejer samt, at aktionæren er indtrådt i den tidligere ejers skattemæssige stilling ved overtagelsen.³²

Reglerne om skattemæssig succession kan i alle tilfælde kun benyttes, hvis modtageren af aktierne er fuldt skattepligtig til Danmark, eller hvis selskabet, hvis aktier overdrages, har fast driftssted i Danmark, og aktionæren dermed fortsat er omfattet af dansk beskatningsret.³³

²⁹ ABL af den 6. marts 2009, § 34.

³⁰ KSL af 14. november 2005, § 26 A og B.

³¹ ABL af den 6. marts 2009, § 35.

³² ABL af den 6. marts 2009, § 35 A.

³³ ABL af den 6. marts 2009, § 34, stk. 3

4.2 Hvilke aktier kan overdrages ved succession

Der var tidligere et krav om, at den beholdning af aktier, som blev overdraget, skulle udgøre mindst 15 % af stemmевærdien i selskabet, de blev overdraget fra. Det er dog nu ændret med virkning fra den 1. januar 2009, og aktierne skal derfor ved overdragelse i dag blot udgøre mindst 1 % af aktiekapitalen.

Ved afgørelsen af hvorvidt overdragelsen udgør 1 % af aktiekapitalen, anses en overdragelse til flere personer i sameje som værende en enkelt overdragelse. Overdrages der f.eks. en portion aktier til en søn og dennes hustru i sameje, fordeles aktierne ikke på de to parter men anses for værende én overdragelse.

Ved gaver ydet fra forældre til børn anses forældrene derimod for at være to selvstændige gavegivere, hvorfor forældrene hver især skal overdrage minimum 1 % af aktiekapitalen for at kunne benytte reglerne om skattemæssig succession.

Der kan kun overdrages almindelige børsnoterede og unoterede aktier, hvormed reglerne ikke kan anvendes for investeringsforeningsbeviser og aktier i investeringselskaber. Såfremt der er tale om næringsaktier eller andele i andelsforeninger, er der dog mulighed for succession, uanset hvor stor en del af aktiekapitalen der overdrages, og uanset om selskabet opfylder definitionen på en pengetank jf. nedenstående. Disse værdipapirer behandles ikke nærmere i denne opgave.

Da reglerne om skattemæssig succession er lavet for at lette generationsskifte af virksomheder, der drives i selskabsform, kan de ikke anvendes ved overdragelse af aktierne i et selskab, der primært har passive investeringer. Mulighederne for at anvende reglerne om succession afhænger således af aktiviteten i det selskab, som aktierne vedrører. Idet det ikke er muligt at succedere medmindre der drives "reel" erhvervsvirksomhed. De såkaldte "pengetankselskaber" kan derfor ikke benytte reglerne.

Pengetankselskaber er i aktieavancebeskatningsloven defineret som værende selskaber, hvis væsentligste aktivitet er pengeanbringelse og/eller udlejning af fast ejendom.

Der er defineret en objektiv grænse på 75 %, som betyder, at såfremt mindst 75 % af selskabets indtægter eller aktiver vedrører passiv pengeanbringelse eller udlejning af fast ejendom, kan der ikke ske succession i selskabets aktier. For at afgøre hvorvidt 75 % af indtægterne vedrører passiv pengeanbringelse, kigges der på den regnskabsmæssige nettoomsætning tillagt summen af eventuelt øvrige regnskabsførte indtægter, opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår. Hvis over

75 % af disse indtægter stammer fra udlejning af fast ejendom eller passiv pengeanbringelse – dvs. fra investering i værdipapirer og lignende, kan der ikke opnås skattemæssig succession.

Ligeledes kigges der på handelsværdien af selskabets udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer osv., når det skal afgøres, hvorvidt max 75 % af selskabets aktiver er omfattet af pengetanksreglen. Ved opgørelsen af aktiver betragtes handelsværdien enten på overdragelsestidspunktet eller som gennemsnittet af de sidste 3 år som for nettoomsætningen.³⁴

En sidste betingelse for at kunne overdrage aktier ved skattemæssig succession er, at der ikke ved overdragelsen konstateres et tab. Såfremt handelsværdien på aktierne ved overdragelsen er lavere end aktionærens anskaffelsessum, kan der således ikke ske skattemæssig succession. Overdrageren kan i den situation fradrage tabet i sin skattepligtige indkomst i samme omfang som ved salg til andre personer, mens modtageren af aktierne skal anvende handelsværdien som skattemæssig anskaffelsessum og dermed ikke indtræder i den tidligere aktionærs skattemæssige stilling.³⁵

4.3 Praktiske forhold vedrørende overdragelsen

Aktierne kan dermed under ovenstående forudsætninger overdrages til anden part, uden at den overdragende aktionær skal beskattes af avancen. Modtageren af aktierne indtræder dermed i den tidligere aktionærs stilling, for så vidt angår anskaffelsestidspunkter og anskaffelsessummer.

Der skal dog stadig bestemmes en overdragelsessum for aktierne, som der skal afregnes mellem den tidligere aktionær og modtageren af aktierne.

Som overdragelsessum skal der som udgangspunkt benyttes handelsværdien af aktierne på overdragelsestidspunktet. Ved overdragelse af børsnoterede aktier benyttes kursværdien på overdragelsesdagen som handelsværdi, hvorimod det for unoterede aktier straks er mere kompliceret. Som udgangspunkt fastsættes handelsværdien af disse til markedsværdien, kendes markedsværdien ikke, kan værdien dog i stedet fastsættes på basis af nogle hjælperegler. For mindre selskaber, hvor der reelt ikke er noget marked for aktierne, kan der ofte ikke umiddelbart fastsættes en markedsværdi, hvorfor der benyttes følgende skattecirkulærer til at bestemme markedsværdien.

³⁴ ABL af den 6. marts 2009, § 34, stk. 6.

³⁵ Ligningsvejledningen 2009-1, afsnit S.G.17.

Ved overdragelse indenfor gaveafgiftskredsen, i dette tilfælde til børn og børnebørn, kan værdiansættelsescirkulæret af 17.11.1982 benyttes til at fastsætte markedsværdien af aktierne. Den værdi betegnes også formueskattekursen og giver ofte en lav værdi i forhold til den vejledende regel om værdiansættelse af unoterede aktier. Den almindelige vejledende regel som benyttes ved overdragelse til den øvrige familie eller nære medarbejder, er beskrevet i SKAT – cirkulære 2000-9 og 2000-10, omhandlende henholdsvis værdiansættelsen af aktier og goodwill.

I denne opgave vil jeg ikke komme nærmere ind på de specifikke beregninger ved opgørelsen af værdien af de unoterede aktier, da det ligger udenfor opgavens fokus. Det er blot vigtigt at gøre sig klart, at værdiansættelsen af aktierne er underlagt visse krav, når værdiansættelsen er bestemt mellem ikke-uafhængige parter. SKAT har derfor mulighed for at ændre den værdiansættelse, som parterne har lagt til grund for overdragelsen, såfremt værdiansættelsen ikke er sket på markedsvilkår. Cirkulærene kan bruges som retningslinjer for at fastlægge værdien af aktierne, men giver ikke altid det endegyldige svar.

Der er nogle skattemæssige konsekvenser for køber og sælger vedrørende overdragelsessummen, som jeg vil behandle. Den tidligere aktionær vil ikke blive beskattet ved overdragelsen af aktierne, da modtageren heraf overtager den skattemæssige stilling og dermed også den latente skatteforpligtelse fra sælger. Modtageren af aktierne forpligter sig således til, ved et eventuelt salg, at afregne skatten af den avance, som den tidligere aktionær har oparbejdet i sin ejertid. Den tidligere aktionær modtager derved vederlaget for aktierne skattefrit og afstår til gengæld sine aktier. Det bør overvejes, hvem der vil købe en portion aktier for handelsværdien heraf og samtidig overtage den skatteforpligtelse, der påhviler disse. Blandt andet derfor overdrages en del af aktierne oftest som gave, og den overtagne skatteforpligtelse fungerer således, som en del af finansieringen ved overdragelsen.

I praksis foregår gaveoverdragelsen, ved overdragelse til familie inden for gaveafgiftskredsen, via en såkaldt passivpost. Passivposten beregnes som 22 % af avancen, som der er mulighed for at overdrage uden at skulle afregne gaveafgift. Modtageren godskrives således for den overtagne skat, via passivposten. Passivposten må maksimalt udgøre 22 % vedrørende aktieindkomst efter bestemmelserne i kildeskatteloven.

Såfremt der sker overdragelse til nære medarbejdere, eller familie udenfor gaveafgiftskredsen, kan der ligeledes overdrages en del af overdragelsessummen skattefrit med et beløb svarende til passivposten.³⁶

Modtager får oftest i forbindelse med overdragelsen af aktierne et ”prisnedslag” på 22 % af avancen til betaling af den udskudte skat, der følger de modtagne aktier. Den udskudte skat forfalder selvfølgelig først til betaling, når modtageren engang sælger dem.

Ved overdragelse til især familiemedlemmer er det normalt, at en del af eller hele handelsværdien overdrages som gave. Den eventuelt resterende handelsværdi betales oftest kontant eller via gældsbrev. Såfremt en del af handelsværdien overdrages via gave – udover passivposten, skal modtageren afgiftsberigtiges af gaveværdien. Overdrages aktierne som gave, findes der ingen fritagelsesbestemmelse for gaveafgift i boafgiftsloven, og personer indenfor gaveafgiftskredsen skal således betale gaveafgift (15 %) af værdien af gaven, såfremt de ikke betaler fuld pris for aktierne.

I tilfælde hvor personer udenfor gaveafgiftskredsen modtager aktierne uden vederlag, skal de beskattes af værdien af de modtagne aktier som almindelig personlig indkomst uden betaling af arbejdsmarkedsbidrag.³⁷

Såfremt to parter ønsker at anvende reglerne for skattemæssig succession, skal det senest meddeles i forbindelse med indgivelse af den tidligere aktionærs selvangivelse for det givne indkomstår.

Eksempel

A. Andersen overdrager aktier til sin datter. Aktierne har en markedsværdi på t.kr. 1.000, og A. Andersen ønsker at overdrage hele værdien som gave uden at modtage noget vederlag.

Markedsværdi på aktierne	1.000.000
A. Andersens oprindelige anskaffelsessum	(100.000)
Avance	900.000
Passivpost (22 %)	(198.000)
Beregningsgrundlag – gaveafgift	802.000
Bundgrænse gaver – 2009	(58.700)
	743.300
Gaveafgift - 15 %	111.495

Kilde: Egen tilvirkning.

³⁶ KSL af den 14. november 2005, § 33D.

³⁷ SL af den 10. april 1922, § 4, skt. 1, litra C.

I det angivne scenarie vil der skulle betales en gaveafgift på i alt kr. 111.495 såfremt A. Andersen ønsker at overdrage aktierne for kr. 1.000.000 til sin datter via gave. A. Andersen kan betale gaveafgiften uden, at det vil medføre en ny gaveafgiftsberegning.

Datteren overtager dermed den oprindelige anskaffelsessum på kr. 100.000 for aktierne sammen med det oprindelige anskaffelsestidspunkt, og hun vil dermed ved en eventuel afståelse af aktierne til kr. 1.000.000 skulle beskattes af en avance på kr. 900.000.

I tilfælde hvor de aktier, der overdrages ved succession, er omfattet af overgangsreglen om hovedaktionærnedslag i ABL § 47, jf. afsnit 7.2, anvendes aktiernes værdi ved overdragelsen i stedet for afståelsessummen ved beregningen af hovedaktionærnedslaget. Det betyder i praksis, at der ved overdragelsen beregnes et hovedaktionærnedslag, som herefter følger aktierne, indtil de reelt afstås. Den nye aktionær overtager således udover den oprindelige anskaffelsessum også ejertidsnedslaget. Det er dog ”fastlåst” på overdragelsestidspunktet og vil derfor ikke blive beregnet igen ved senere afståelse, hvormed der kun opnås ejertidsnedslag af den avance, der er optjent på overdragelsestidspunktet.³⁸

Eksempel

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempel. Det antages nu at aktierne er erhvervet i 1990 og opfylder kriterier for hovedaktionærnedslag, hvorfor der vil blive givet et nedslag på 8 % (1990-1998)

Markedsværdi på aktierne	1.000.000
A. Andersens oprindelige anskaffelsessum	(100.000)
Avance	900.000
Ejertidsnedslag (8%)	(72.000)
Grundlag passivpost	828.000
Passivpost (22 %)	(182.160)
Beregningsgrundlag – gaveafgift	817.840
Bundgrænse gaver – 2009	(58.700)
	759.140
Gaveafgift - 15 %	113.871

Kilde: Egen tilvirkning.

³⁸ ABL af den 6. marts 2009, § 47 stk. 3.

I det angivne scenarie vil der skulle betales en gaveafgift på i alt kr. 113.871, såfremt A. Andersen ønsker at overdrage aktierne for kr. 1.000.000 til sin datter via gave.

Datteren overtager den oprindelige anskaffelsessum på kr. 1.000.000 for aktierne sammen med det oprindelige anskaffelsestidspunkt. Hertil overtager hun også ejertidsnedslaget på kr. 72.000, hvilket gør at passivposten formindskes, da den udskudte skat, hun overtager, ligeledes formindskes. Datteren vil ved en eventuel afståelse af aktierne til kr. 1.000.000 skulle beskattes af en avance på kr. 900.000 fratrukket nedslaget på kr. 72.000.

Ved overdragelse til nære medarbejdere ser man ofte, at der reelt betales en del af den aftalte overdragelsessum. Medarbejdere er pr. definition uafhængige parter, og der overdrages til den aftalte pris. Der er mulighed for skattefrit at overdrage et beløb svarende til passivposten, mens yderligere overdragelser skal indkomstbeskattes hos den ansatte.

Eksempel

A. Andersen overdrager aktier til en nær medarbejder. Aktierne har en markedsværdi på t.kr. 1.000, og A. Andersen får t.kr. 200 for aktierne og resten skal overdrages som gave.

Markedsværdi på aktierne	1.000.000
A. Andersens oprindelige anskaffelsessum	(100.000)
Avance	900.000
Skattefri overdragelse (22 %)	(198.000)
Betaling fra medarbejderen	(200.000)
Overdragelse til indkomstbeskatning	602.000

Kilde: Egen tilvirkning.

A. Andersen overdrager skattefrit kr. 198.000 til medarbejderen. Herudover overdrages der en værdi på kr. 602.000, som medarbejderen skal beskattes af efter personskattelovens bestemmelser om personlig indkomst uden arbejdsmarkedsbidrag.

A. Andersen modtager kr. 200.000 fra medarbejderen. Der sker ingen beskatning heraf.

Medarbejderen overtager den oprindelige anskaffelsessum på kr. 100.000 for aktierne sammen med det oprindelige anskaffelsestidspunkt.

En sidste problemstilling jeg vil belyse, er tilfældet hvor aktierne er overdraget ved succession til f.eks. en nær medarbejder, hvorefter man finder ud af, at overdragelsen var en fejl. Efter de nye regler kan aktierne herefter overdrages tilbage til den tidligere ejer ved succession indenfor 5 år, som beskrevet ovenfor. I dette tilfælde er der dog ikke på nuværende tidspunkt nogen lovgivning om, hvordan den avance der opstår i mellemløbet skal behandles. Som udgangspunkt er avancen skattefri, for begge parter, som det er beskrevet i ABL § 35 A.

I et scenarie hvor aktierne overdrages til medarbejderen til kr. 1.000.000, finder parterne efter et par år ud af, at aktierne skal returneres, da medarbejderen alligevel ikke evner at videreføre selskabet. Aktierne vil på dette tidspunkt ikke blive returneret til samme værdi, som de blev overdraget til og det antages, at den tidligere aktionær nu blot køber medarbejderen ud til værdien af restgælden. Såfremt aktierne nu overdrages tilbage til kr. 600.000, vil medarbejderen have et tab på kr. 400.000, mens den oprindelige aktionær nu pludselig reelt har anskaffet aktierne for 600.000 og stadig har den oprindelige anskaffelsessum på kr. 100.000. Medarbejderen vil dermed ikke opnå fradrag for det tab, han har haft i ejerperioden på kr. 400.000, og den oprindelige aktionær vil nu få en portion aktier retur for kr. 600.000, som han få år tidligere modtog kr. 1.000.000 for.

Det fremgår hverken af ABL eller ligningsvejledningen hvordan situationen behandles. Det må derfor antages at der ikke sker nogen beskatning/ fradrag ved ovenstående scenarie. Det kan synes uheldigt ud fra en betragtning om, at mellemløbet kan opnå en avance eller et tab, som ikke beskattes, ved at man overdrager aktierne, og derefter fører dem tilbage igen.

Afrunding

Ved overdragelse og salg af aktier til familie eller nære medarbejdere kan reglerne om skattemæssig succession anvendes under visse betingelser. Aktierne kan dermed gives videre til næste generation uden at det udløser beskatning af den avance, der er oparbejdet gennem ejertiden for aktionæren. Reglerne er lempet væsentligt pr. 1. januar 2009, hvilket gør, at det fremover er nemmere at foretage et generationsskifte af et selskab. Anvendelse af reglerne om succession er en god mulighed for aktionærer for at overdrage virksomheden til næste generation, uden at det indebærer uforholdsmæssigt store omkostninger til betaling af skat. Med de nye regler vil det derfor næppe være det skattemæssige aspekt, der bremser en overdragelse af aktier.

5.0 Fraflytningsbeskatning

Området for beskatning af aktieavancer er reguleret i aktieavancebeskatningslovens kapitel 8. Der er pr. 30. maj 2008 sket en skærpelse af reglerne for beskatning af personers urealiserede aktieavancer ved fraflytning til udlandet med vedtagelse af lovforslaget L187. Lovforslaget blev vedtaget den 12. september 2008. Det indeholdte en række ændringer på området for fraflytterskat på aktier med tilbagevirkende kraft fra den 30. maj 2008. Jeg vil i afsnittet gennemgå de gældende regler som følge af implementeringen af L187 i aktieavancebeskatningsloven og kort beskrive de tidligere regler, hvor det har relevans.³⁹

5.1 Hvem er omfattet af fraflytningsbeskatning

Ved en persons fraflytning til udlandet ophører den fulde skattepligt til Danmark ifølge Kildeskatteloven. Ophøret af skattepligten til Danmark, anses skattemæssigt for at være en afståelse af aktierne, og der skal dermed ske beskatning i samme omfang, som hvis aktierne reelt var afstået på fraflytningstidspunktet.

Det samme gør sig gældende, hvis personen efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst bliver hjemmehørende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, eller hvis personens begrænsede skattepligt som følge af et fast driftssted i Danmark ophører. Den begrænsede skattepligt kan f.eks. ophøre på grund af at aktionærens aktier udgår af selskabet eller at selskabets faste driftssted i Danmark ophører.

Ved at beskatte aktierne når aktionærens skattepligt til Danmark ophører, opnår man, at den avance der er optjent, mens aktionæren har været skattepligtig til landet, også beskattes hér. Aktionæren skal derfor have været fuldt skattepligtig eller begrænset skattepligtig af selskabets faste driftssted i Danmark i 7 ud af de seneste 10 år for at være omfattet af reglerne, da der ellers ikke menes at være grundlag for at afgøre, hvorvidt avancen er optjent her i landet. Betingelsen om skattepligt i 7 ud af 10 år gælder dog ikke i tilfælde, hvor de pågældende aktier tidligere er erhvervet ved succession.⁴⁰

Alle aktionærer der har en aktiebeholdning, som er skattepligtig efter aktieavancebeskatningsloven er dermed omfattet af reglerne for fraflytningsbeskatning under de givne betingelser. Dog er der med de nye regler indsat en bundgrænse på kr. 100.000. En aktionær med en aktiebeholdning, hvor kursværdien af den samlede beholdning er under kr. 100.000, skal ikke betale fraflytterskat,

³⁹ Grant Thornton, Fraflytter skat på aktier.

⁴⁰ ABL af den 6. marts 2009, § 38.

medmindre der også indgår aktier med negativ anskaffelsessum i beholdningen. Grænsen på kr. 100.000 reguleres ikke. Ægtefæller kan ikke udnytte hinandens grænser, da den kun er knyttet til den enkelte person.⁴¹

5.2 Hvilke aktier er omfattet af fraflytningsbeskatning

Alle værdipapirer, som aktieavancebeskatningsloven omfatter, er ligeledes omfattet af fraflytningsbeskatning. Det vil sige, at reglerne gælder for både børsnoterede og unoterede aktier, såvel danske som udenlandske.

Aktier der overdrages til en ægtefælle, som er hjemmehørende i udlandet, kan ikke indgå under reglerne om fraflytningsbeskatning. Yderligere kan de almindelige regler om succession for ægtefæller heller ikke benyttes, hvorfor overdragelse af aktier til en ægtefælle i udlandet skattemæssigt skal behandles som et almindeligt salg til 3. mand.⁴²

5.3 Henstandssaldo

For de værdipapirer der falder ind under reglerne om fraflytningsbeskatning, beskattes avancer og tab som udgangspunkt efter de almindelige beskatningsregler i ABL. Avancer og tab opgøres, som om aktierne var afstået på tidspunktet for fraflytningen eller ophøret af skattepligt, og beregnes derfor på grundlag af aktiernes handelsværdi på tidspunktet for ophør af skattepligten til Danmark. For børsnoterede aktier benyttes kursværdien på dagen for ophøret af skattepligt, mens der for unoterede aktier skal opgøres en handelsværdi på samme måde som ved skattemæssig succession. Til værdiansættelsen kan hjælpereglen i skattecirkulære 2000-9, med tillæg af 2000-10 for goodwill, benyttes.

Avancer skal beskattes med de gældende skatteprocenter (28 %, 43 % og 45 % i 2009), og tab kan fradrages efter de almindelige regler i ABL. Dog kan tab kun fradrages i avancer på andre aktier, som er omfattet af fraflytningsbeskatningen ved ophøret af skattepligt.

Den beregnede skat af eventuelle avancer er i princippet endelig. Efter de gamle regler bortfalder den beregnede skat, såfremt personen igen bliver skattepligtig til Danmark, og i tilfælde hvor skatten allerede er betalt, bliver den betalte skat returneret med rentegodtgørelse.

⁴¹ ABL af den 6. marts 2009, § 38 stk. 2.

⁴² Ligningsvejledningen 2009-1, afsnit S.G.19.

I dag skal de beregnede skatter afregnes ligegyldigt hvad. Der vil dog kunne tages højde for et efterfølgende tab, i det omfang det kan fradrages på henstandssaldoen.

Personer kan søge om henstand med betaling af den beregnede skat. Der kan dog kun opnås henstand, hvis avancen opgøres efter realisationsprincippet. Aktionæren kan dermed vente med at betale den skyldige skat, til der udbetales penge via udbytteudlodninger og aktieafståelser.

Hvis aktionæren ønsker at benytte sig af reglerne om henstand med skattebetalingen, skal der ved fraflytningen indgives en selvangivelse, som er vedlagt en beholdningsoversigt. Herudover skal der hvert år indgives en selvangivelse, så længe henstandssaldoen er positiv. Beholdningsoversigten skal indeholde alle de aktier, som aktionæren ejer på fraflytningstidspunktet. Eventuelle aktier som opgøres efter lagerprincippet skal dog ikke indgå, da skatten ved benyttelse af lagerprincippet forfalder til betaling med det samme. Ud fra beholdningsoversigten beregnes henstandssaldoen som den skat, der burde betales ved realisation af hele aktiebeholdningen på dagen for ophøret af skattepligten.

Der kan fra SKAT, ved fraflytning til lande udenfor EU og Norden, stilles krav om, at der stilles sikkerhed i form af bankgaranti eller lignende til betaling af den beregnede skat, der er opnået henstand for.

Hver gang en aktie herefter afstås, skal der opgøres en avance eller et tab. Avance eller tab opgøres som forskellen mellem afståelsessummen, og den værdi aktien indgik i beholdningsoversigten med ved ophøret af skattepligt. FIFO-princippet benyttes.

Når der beregnes en avance på aktien, opgøres skatteværdien af avancen som om avancen skulle beskattes som aktieindkomst efter de gældende danske regler. Skatteværdien – fratrukket skat der eventuelt er betalt i udlandet af samme avance – forfalder nu til betaling. Henstandssaldoen nedskrives derefter med det fulde beløb.

Hvis der sker udbetaling af udbytte på de pågældende aktier, skal der ligeledes ske en nedskrivning af henstandssaldoen efter samme princip som ved avancer.

Hvis der derimod beregnes et tab på aktien, opgøres den negative skatteværdi af tabet efter de gældende regler om beskatning af aktieindkomst. Henstandssaldoen nedskrives nu med den beregnede negative skatteværdi. Såfremt der herudover opnås et fradrag i udlandet, beregnes der en negativ skatteværdi heraf, og beløbet skal herefter afregnes til Danmark.

Henstandssaldoen kan kun nedskrives til kr. 0 og bortfalder derefter. Ligeledes bortfalder henstandssaldoen, når alle de aktier, som indgår på beholdningsoversigten, er afstået. Dog kan henstandssaldoen videreføres i de tilfælde, hvor der er uudnyttede realiserede tab, som kan fremføres til fradrag i senere indkomstår.

Aktier der er omfattet af overgangsreglen i ABL § 44, jf. afsnit 7.4, er undtaget fra fraflytningsbeskatningen. Undtagelsen gælder også selvom aktierne inden den 31. december 2008 eventuelt blev solgt med en ejertid på under 3 år. Aktierne skal stadig medtages på beholdningsoversigten, men ved afståelse skal der ikke opgøres avance eller tab.

For personer hvor skattepligten er ophørt før ikrafttrædelsen af de nye regler pr. 30. maj 2008, skal der ligeledes opgøres en beholdningsoversigt og en henstandssaldo, såfremt personen har eller vil have henstand med betaling af den skat, der påhviler aktierne i behold den 30. maj 2008. Beholdningsoversigten skal indgives inden den 1. juli 2009. Såfremt beholdningsoversigten ikke indgives vil hele skatten forfalde til betaling, også selvom der efter de gamle regler er givet henstand.⁴³

5.4 Genoptagelse af skattepligt til Danmark

Hvis aktionæren efter en periode bliver skattepligtig til Danmark igen og stadig har aktier i sin beholdning, som blev fraflytningsbeskattet ved ophøret af skattepligten, opretholdes fraflytningsbeskatningen. Tidligere kunne fraflytningsbeskatningen annulleres, men med vedtagelsen af de nye regler, vil de resterende aktier i beholdningen få tillagt en ny indgangsværdi. Aktierne vil dermed skattemæssigt blive anset for anskaffet på det faktiske anskaffelsestidspunkt, men til handelsværdien på tilflytningstidspunktet.

Hvis der i tilfælde af genoptagelse af skattepligt stadig er en positiv henstandssaldo, vil der dog ske en nedsættelse af handelsværdien for de aktier, der på tilflytningstidspunktet fortsat fremgår af beholdningsoversigten. Handelsværdien vil blive nedsat med den laveste af to værdier:

- 1: værdien af det skattebeløb, der stadig står på henstandssaldoen for de pågældende aktier, omregnet til aktieindkomstgrundlag.

⁴³ ABL af 6. marts 2009, § 39 A.

2: Den samlede nettoavance på de aktier, der stadig står på beholdningsoversigten, opgjort som forskellen mellem den nye indgangsværdi og den oprindelige anskaffelsessum. Såfremt nettoopgørelsen medfører et samlet tab sættes nettoavancen til kr. 0.⁴⁴

Eksempel

En person fraflyttede den 1. januar 2007 med aktier til en værdi af 10 mio. kr. Den oprindelige anskaffelsessum var 1 mio. kr. Den skat, der blev ydet henstand med, udgjorde 3,7 mio. kr. Personen flytter tilbage den 1. oktober 2008. Aktierne har nu en værdi på 12 mio. kr.

Værdien af det skattebeløb, der stadig står på henstandssaldoen omregnet til aktieindkomstgrundlag udgør 9 mio. kr. (det samme som på fraflytningstidspunktet).

Den samlede nettoavance på de aktier, der stadig står på beholdningsoversigten, opgjort som forskellen mellem den nye indgangsværdi og den oprindelige anskaffelsessum udgør 11. mio. kr., (12 mio. kr. fratrukket den oprindelige anskaffelsessum på 1 mio. kr.)

Den skattemæssige anskaffelsessum er således 3 mio. kr. (12 mio. kr. reduceret med 9 mio. kr.). Det betyder, at personen får sin oprindelige anskaffelsessum på 1 mio. kr. forøget med den værdiudvikling på 2 mio. kr., der har været, mens personen var i udlandet. Sælges aktierne dagen efter tilbageflytning for 12 mio. kr., vil den samlede skat udgøre 3,7 mio. kr.

Aktionæren vil dermed ikke blive beskattet af den avance, der er optjent, mens han ikke har været skattepligtig til Danmark.⁴⁵

Afrunding

Når en aktionær fraflytter Danmark, skal han beskattes af den avance, der er optjent på aktierne, i den periode han har været omfattet af fuld skattepligt. Avancen skal beskattes på samme vis, som hvis aktierne reelt var afstået. Det samme gælder såfremt, der er tale om ophør af begrænset skattepligt. Såfremt aktionærens samlede beholdning af aktier overstiger en bundgrænse på kr. 100.000, skal han beskattes af avancen på disse med de gældende skattesatser på henholdsvis 28 %, 43 % og 45 %.

⁴⁴ ABL af 6. marts 2009, §§ 37 og 39 B.

⁴⁵ Dansk Revision, Forslag om skat på aktier ved fraflytning.

Aktionæren kan dog i stedet for at afregne skatten kontant få en såkaldt henstandssaldo, og dermed vente med at betale skatten løbende, mens der opstår fortjeneste på aktiebeholdningen.

Reglerne er skærpet med virkning fra maj 2008, hvilket gør, at det ikke længere er muligt at undgå at betale fraflytterskatten ved f.eks. en genoptagelse af skattepligten til Danmark.

6.0 Den historiske udvikling i aktieavancebeskatningen fra 1903 til i dag

Aktionærer beskattes i dag af aktieavancer og udbytte. Sådan har det dog ikke altid været, og området har igennem årene været underlagt mange ændringer i lovreguleringen. Siden den første statsskattelov af 1903 og frem til 1993 har reglerne været indrettet således, at udbytte primært er beskattet hårdere end aktieavancer. I flere perioder har avancer på aktier ligefrem været helt skattefri. Ikke mindst derfor har aktier altid været et populært spekulationsområde med udsigt til ekstraordinært store og hurtige gevinster samt tilsvarende risiko for tab. I dag er området reguleret i ABL, som nævnt ovenfor.

Afsnittet vil give et overblik over aktieavancebeskatningen fra 1903 og frem til i dag med hovedvægt på de regler og overgangsbestemmelser, som ligger til grund for de i dag gældende overgangsregler for personer i ABL § 44 – 47. Afsnittet er medtaget her for at give en redegørelse af baggrunden for overgangsbestemmelserne i næste afsnit.

6.1 Statsskatteloven af 1903 og 1922

Den første statsskattelov af 1903 og den reviderede udgave af 1922 er meget lig hinanden, hvorfor de behandles under ét. Den danske statsskattelov fra 1922 redegør stadig den dag i dag for de gældende hovedbestemmelser om indkomstfastsættelsen i lovens § 4, 5 og 6. Dog er mange af bestemmelserne ændret eller modificeret af senere lovgivning, herunder området for aktieavancebeskatning, hvorfor SL i dag ikke har den store praktiske betydning.

I statsskatteloven af 1903 var udbytte fra aktie- og anpartsselskaber m.v. samt aktieavancer ved spekulation og næring blandt de indtægter som skulle indgå i den almindelige indkomstopgørelse:

”SL§ 4

Som skattepligtig Indkomst betragtes med de i det følgende fastsatte Undtagelser og Begrænsninger den skattepligtiges samlede Aarsindtægter, hvad enten de hidrører her fra Landet eller ikke, bestaaende i Penge eller Formuegoder af Pengeværdi, saaledes f.Eks.:

e. af Rente eller Udbytte af alle Slags Obligationer, Aktier og andre inden- eller udenlandske Pengeeffekter, saa og af udestaaende Fordringer og af Kapitaler, udlaaente her i Landet eller i Udlandet, med eller uden Pant, mod eller uden Forskrivning. Som Udbytte af Aktier og

Andelsbeviser skal anses alt, hvad der af vedkommende Selskab er udbetalt Aktionærer eller Andelshavere som en Del af det af Selskabet i sidste eller i tidligere Regnskabsaar indtjente Overskud, hvad enten Udbetalingen finder Sted som Dividende, som Udlodning ved Selskabets Likvidation eller lignende eller ved Udstedelse af Friaktier. Friaktier, der tildeles et Selskabs Aktionærer, bliver at henregne til Modtagerens Indkomst med et Beløb, svarende til deres Paalydende, og i Tilfælde, hvor Aktier udstedes mod Vederlag, som dog er mindre end deres Paalydende, skal et Beløb, svarende til Forskellen mellem Tegningskursen og Aktiernes Paalydende, ligeledes medregnes til Modtagerens skattepligtige Indkomst.”

”SL § 5

Til Indkomst henregnes ikke:

a. Formueforøgelse, der fremkommer ved, at de Formuegenstande, en skattepligtig ejer, stiger i Værdi - medens der paa den anden Side ikke gives Fradrag i Indkomsten for deres Synken i Værdi -, eller Indtægter, som hidrører fra Salg af den skattepligtiges Ejendele (herunder indbefattet Værdipapirer), for saa vidt disse Salg ikke henhører til vedkommendes Næringsvej, for Eksempel Handelsvirksomhed med faste Ejendomme, eller er foretaget i Spekulationsøjemed, i hvilke Tilfælde den derved indvundne Handelsfortjeneste henregnes til Indkomsten, ligesom ogsaa eventuelt Tab kan fradrages i denne. Ved Salg af fast Ejendom samt Aktier og lignende offentlige Værdipapirer, der er indkøbt efter 1. Januar 1922, anses Spekulationshensigt at have foreligget, naar Salget sker inden 2 Aar efter Erhvervelsen, medmindre det modsatte godtgøres at være Tilfældet.”⁴⁶

Med indsnævringen af indkomstbegrebet fremhæver statsskatteloven fra 1903, at det er afkastet af skatteyderens forskellige aktiviteter, der skal beskattes, og ikke avancer eller tab på det underliggende indkomstgrundlag.

Således var der i perioden kun tale om beskatning af aktieavancer, såfremt grundlaget for disse kunne henføres til næring eller spekulation. Der skulle dog ske beskatning af udbytte af aktier uanset formålet med beholdningen.

⁴⁶ SL af den 9. april 1922, §§ 4 og 5.

Næringsbegrebet vedrørende aktieindkomst er i dag lovreguleret i aktieavancebeskatningsloven og betyder, at aktierne er erhvervet som led i en erhvervsmæssig omsætning med aktier.⁴⁷ Aktionærer, som er omfattet af næringsbegrebet, er dermed primært pengeinstitutter, børsmæglere og vekselere, der alle driver erhverv ved køb og salg af aktier. Definitionen af hvornår en aktionær er omfattet af næringsbegrebet var i 1903 den samme som i dag. Beskatning af næringsaktier vil ikke blive behandlet yderligere i denne opgave.

Spekulationsbegrebet foreligger som udgangspunkt, når aktionæren har anskaffet sin aktiebeholdning med et væsentligt motiv om ønske af gevinst ved videresalg. I 1903-loven blev man beskattet ved spekulation efter den almindelige spekulationsregel i SL § 5, men den blev senere afløst af en objektiv tidsregel ved revisionen af statsskatteloven i 1922. Det blev præciseret, at såfremt en aktie blev afstået mindre end 2 år efter anskaffelsen, var der tale om spekulationshensigt, hvilket udløste beskatning.⁴⁸

Indkomst til beskatning blev medregnet i det almindelige indkomstgrundlag, uanset om aktierne var erhvervet i anlægs- eller spekulationsøjemed.

Disse regler var gældende indtil udbruddet af 2. verdenskrig, hvor regeringen indførte en række midlertidige ligningslove. Disse ligningslove indeholdt særlige regler, om beskatning af avance og tab på aktier. Tiltaget skulle anses som et ønske fra regeringens side, om at beskatte særlige fortjenester, der kunne opstå i forbindelse med krigen. Den første ligningslov kom i 1939 ved krigens udbrud, og den sidste gjaldt for skatteåret 1945-46, hvorefter den blev ophævet som følge af krigens slutning. Med ligningslovene var det første gang i den danske skattehistorie, at der reelt blev indført beskatning af aktieavancer.⁴⁹

6.2 Ændringer pr. 1. januar 1962

Datidens regeringer havde i en årrække forsøgt at få ændret området for aktieavancebeskatning til bl.a. også at omfatte avancer på aktier udenfor næring og spekulation, hvilket udmundede i en ændring af aktieavancebeskatningen i henholdsvis ligningsloven (LL) og lov om særlig indkomstskat (LOSI).

⁴⁷ ABL af den 6. marts 2009, § 17.

⁴⁸ Christen Amby, Aktieavancebeskatning i 100 år.

⁴⁹ Christen Amby, Aktieavancebeskatning i 100 år.

Fra og med 1962 blev LOSI udvidet med reglerne om beskatning af aktieavance og LL med reglerne om beskatning af næring og spekulation samt udbytte.

Lov om særlig indkomstskat omfattede de avancer af aktier, der ikke tidligere var skattepligtige. Det vil sige, at avance ved salg af aktier, som ikke faldt ind under reglerne for næring eller spekulation ved salg indenfor 2 års ejertid, blev pålagt den særlige indkomstskat. Tilsvarende var der fradrag for tab. Tab på aktierne kunne fradrages i skattepligtige avancer, og en eventuel negativ særlig indkomst kunne til sidst fradrages i den almindelige indkomst, hvilket betød fuldt tabsfradrag. Med hensyn til selve skattebetalingen, skulle der i 1962 medregnes 2/3 af de beregnede avancer til opgørelsen af det særlige indkomstgrundlag med fradrag af kr. 1.000. Da den særlige indkomst blev beskattet med 30 %, var beskatningen reelt 20 % på aktieavancer. Igennem 60'erne og 70'erne skete der flere gange skærper af disse satser, for i 1973 at være oppe på en fuld beskatning på 50 %, dog med et generelt bundfradrag for særlig indkomst på kr. 6.000.

Når avancen til beskatning på de aktier, som med indførelsen af reglerne om beskatning af aktieavance i LOSI blev opgjort, skulle det ske ud fra et grundlag, hvor allerede optjente avancer pr. 1. januar 1962 ikke indgik i grundlaget. Dette skyldes at optjente avancer under skattefriheden ikke skulle beskattes, blot fordi beholdningen blev videreført.

For at undgå at de skattefrie avancer ikke blev beskattet, skulle den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 benyttes som anskaffelsessum, medmindre den faktiske anskaffelsessum var større, hvormed aktionæren altid var sikret det lavest mulige beskatningsgrundlag. I dag gælder overgangsreglen stadig, såfremt aktionæren har aktier i behold fra før 1962. jf. afsnit 7.1 om overgangsregler.

Lov om særlig indkomstskat blev ophævet med virkning fra og med indkomståret 1996, hvorfor den ikke længere anvendes i dag.⁵⁰

Ligningsloven blev samtidig udvidet med nye bestemmelser i §§ 16 A, B og C, hvorefter udbytte skulle beskattes som almindelig indkomst, ligesom avancer på nærings og spekulations aktier (ejertid under 2 år) skulle beskattes som almindelig indkomst. Tilsvarende var der fradrag for tab i den almindelige indkomst.⁵¹

⁵⁰ CIR nr. 181 af den 1. december 1995

⁵¹ Christen Amby, Aktieavancebeskatning i 100 år.

De aktier, som ikke blev reguleret i LOSI, blev således medtaget i LL ved bl.a. § 16C:

”LL § 16C.

Ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst medregnes fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer samt tegningsret til sådanne værdipapirer, såfremt de pågældende værdipapirer er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end to år forud for afståelsen.”⁵²

Ejertidsreglen i ligningsloven afløste dog ikke udelukkende den hidtidige spekulationsbeskatning i statsskatteloven, men skulle omfatte alle salg – med eller uden spekulationshensigt – der fandt sted i perioden. I dag foretages der ikke spekulationsbeskatning, da alt er reguleret i ABL.⁵³

6.3 Aktieavancebeskatningsloven af 1981

Reglerne på området for aktieavancebeskatning var i 1981 blevet indviklede og spredt i henholdsvis SL, LL og LOSI. Regeringen ønskede at få forenklet reglerne og lettet skatten. Aktionærer blev som nævnt på dette tidspunkt beskattet af avancer og udbytte med enten almindelig indkomstskat eller med den særlige indkomstskat, der på dette tidspunkt var på 50 %. Man udarbejdede derfor den første aktieavancebeskatningslov med ikrafttræden den 1. juli 1981, hvori man lovregulerede hele området omkring aktier.

Reglerne omkring spekulationsbeskatning var nu ikke længere gældende, og den nye aktieavancebeskatningslov indeholdt nogle objektive regler omkring porteføljeaktier, hvorved den tidligere skelnen ved 2-års ejertid blev udvidet til 3 år. Avance og tab ved salg af aktier med mere end 3 års ejertid (langtidsaktier) blev nu skattefrie, mens alle avancer på korttidsaktier skulle beskattes som almindelig indkomst. Der var tilsvarende mulighed for fradrag af tab på korttidsaktier i avancer på disse. Såfremt realiserede tab ikke kunne indeholdes i de skattepligtige avancer kunne disse fremføres i 5 år.

Hvor man tidligere have benyttet gennemsnitsmetoden ved opgørelsen af avancer til beskatning, ændrede regeringen nu opgørelsesmetoden til aktie-for-aktiemetoden for at opnå en forenkling af

⁵² LL af den 11. september 1979, § 16.

⁵³ Henrik Dam m.fl., Skatteret almen del 2008, s. 339.

reglerne på området. Ændringen betød at man nu opgjorde beløbet til beskatning efter aktie-for-aktiemetoden og ejertiden efter FIFO-princippet.

Igennem 80'erne blev der flere gange justeret i den gældende aktieavancebeskatningslov. Udover nedenstående afsnit om hovedaktionæraktier vil disse ændringer ikke blive behandlet yderligere, da det ikke er relevant for forståelsen af overgangsreglerne. Dog vil jeg nævne, at der i 1986 ved en skattereform blev indført en opdeling af den almindelige indkomst i henholdsvis personlig indkomst og kapitalindkomst, som vi kender det i dag. Avancer og tab på korttidsaktier blev nu beskattet som kapitalindkomst.⁵⁴

6.3.1 Hovedaktionæraktier

En ny gruppe af aktier, som blev skabt ved indførelsen af den første aktieavancebeskatningslov, var de såkaldte hovedaktionæraktier. Definitionen på disse var i 1981 primært den samme som i dag, hvad angår ejerandel og stemmевærdi:

”ABL § 4.

Som hovedaktionæraktier anses aktier eller anparter, der ejes af skattepligtige, der ejer eller på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år har ejet 25 pct. eller mere af aktiekapitalen, eller som råder eller i den ovennævnte periode har rådet over mere end 50 pct. af stemmевærdien. Hvis aktierne er erhvervet i forbindelse med omdannelsen af en personligt ejet virksomhed efter lov om skattefri virksomhedsomdannelse, anses aktierne for hovedaktionæraktier, såfremt den skattepligtige på noget tidspunkt inden for de seneste 10 år har ejet aktier svarende til 25 pct. eller mere af aktiekapitalen ved omdannelsen eller rådet over mere end 50 pct. af stemmевærdien. Ved opgørelsen af aktiekapitalen i et selskab bortses fra selskabets beholdning af egne aktier.”⁵⁵

Der har dog gennem tiden været nogle ændringer i reglerne om hvilken kreds af familiemedlemmer, der skulle medregnes, når ejerandel og stemmевærdi skulle opgøres. I dag medregnes ved opgørelsen af beholdningen - aktier, der samtidig tilhører eller har tilhørt den skattepligtiges ægtefælle, forældre og bedsteforældre samt børn og børnebørn og disses ægtefæller eller dødsboer efter de nævnte personer. Man medtager således kun slægtsfæller i lige op- og nedad gående linje, hvorfor f.eks. søskende og disse ægtefæller ikke er medtaget.

⁵⁴ Christen Amby, Aktieavancebeskatning i 100 år.

⁵⁵ ABL af den 6. marts 2009, § 4.

Såfremt hovedaktionæraktierne blev solgt indenfor 3 års ejertid, indgik de under de almindelige regler, og en eventuel avance skulle beskattes som almindelig indkomst. Var de derimod ejet over 3 år, faldt de ind under de nye hovedaktionærregler, der betød at en avance ved salg skulle beskattes som særlig indkomst. Tab kunne fradrages i tilsvarende særlig indkomst, og eventuelt fremføres i 5 år.

Herudover var der nogle særregler, som lempede beskatningen for hovedaktionærerne. I 1981 skete beskatning af avancen ved salg, kun såfremt hovedaktionæren afstod mere end 1 % af den samlede aktiekapital. Herudover fik han et fradrag på 9 % af anskaffelsessummen for hvert ejerår ved opgørelse af avancen. Ved afståelsen af den samlede aktiekapital kunne aktionæren dog i stedet vælge et bundfradrag på kr. 125.000.⁵⁶

Allerede i 1983 blev det dog ændret. Beskatning skete fortsat kun såfremt hovedaktionæren i det pågældende indkomstår afstod mere end 1 % af den samlede aktiekapital, dog nu kun såfremt afståelsessummen ikke oversteg en bagatelgrænse på kr. 65.000.

Af den skattepligtige avance kunne hovedaktionæren stadig opnå et fradrag, afhængig af ejertiden. Avancen blev nu skattemæssigt reduceret med 10 % for hvert påbegyndt år, den skattepligtige havde ejet aktierne udover 3 år. Reduceringen med 10 % skete fra det 4. til det 8. ejerår, hvorefter der uanset ejertid blev givet et fradrag på 50 % ved opgørelsen af den skattepligtige avance.

Efter beregning af ejertidsnedslaget, blev avancen yderligere skattemæssigt reduceret med et bundfradrag på op til kr. 65.000. Bundfradraget blev dog kun givet én gang i løbet af 4 på hinanden løbende indkomstår.⁵⁷

Ved opgørelsen af avancer og tab for hovedaktionæraktier anvendtes gennemsnitsmetoden uanset ejertiden af aktierne.

6.4 Skatteomlægningen i 1993

I 1993 skete der en væsentlig ændring af det almindelige udgangspunkt, idet der indførtes en helt ny indkomst- og beskatningsform, som var gældende for de fleste praktisk forekommende tilfælde - aktieindkomst. Det var den tidligere indkomstart udbytteindkomst, der primært omfattede

⁵⁶ Christen Amby, Aktieavancebeskatning i 100 år.

⁵⁷ ABL af den 2. juni 1983.

udbytteindtægter og indgik i den almindelige skattepligtige indkomst, der ændredes til aktieindkomst. Begrebet udbytteindkomst havde eksisteret siden 1991.

Der blev omkring samme tid indført nye regler om beskatning ved afståelse af aktier og anparter m.v., således at ikke blot løbende udbytte, men også skattepligtige avancer på aktier ejet over 3 år skulle beskattes som aktieindkomst efter de nye principper. Avancer på korttidsaktier blev dog fortsat beskattet som kapitalindkomst.

Aktieindkomst blev, som vi kender det i dag, beskattet uafhængigt af den personlige indkomst. I 1993 var der tale om en beskatning med henholdsvis 30 % og 40 %, der som bekendt sidenhen er ændret og i dag ligger på henholdsvis 28 %, 43 % og 45 %, jf. afsnit 2.3.

Den skattefrihed, der indtil nu havde været for langtidsaktier i kraft af 3-årsreglen, blev skærpet. Der skete i stedet en opdeling i beskatningsreglerne for børsnoterede og unoterede aktier.

For de unoterede aktier blev der indført fuld skattepligt af avance og tab uanset ejertid. For ikke at beskatte de avancer, som allerede var optjent, men endnu ikke realiserede, blev der indført en overgangsregel. Overgangsreglen baserede sig på at tillade aktionærerne at benytte kursværdien pr. 19. maj 1993 som anskaffelsesværdi, hvorved en værdistigning, optjent før indførelsen af de nye regler, ville forblive skattefri. Se afsnit 7.3 for nærmere gennemgang.

Ligesom der skulle ske beskatning af alle avancer på unoterede aktier, var der tilsvarende fradrag for tab. Såfremt den samlede aktieindkomst blev negativ, skete der, som vi kender det i dag, modregning af skatteværdien i anden skat.

3-årsreglen blev dog ikke helt udvisket, da den blev bevaret for børsnoterede aktier i de tilfælde, hvor en aktionær og dennes ægtefælle havde en beholdning af børsnoterede aktier, som ikke oversteg kr. 100.000. Det betød, at små investorer stadig kunne opnå skattefrihed ved langsigtede investeringer, blot disse ikke oversteg grænsen. Den nye 100.000 kr.'s grænse blev indekseret årligt. I år 2000 blev grænsen forhøjet til det dobbelte for ægtefæller, hvilket betød, at grænsen for den skattefrie beholdning var nået op på kr. 136.600 for enlige og 273.100 for ægtefæller, da reglen blev afskaffet i 2005. 100.000 kr.'s reglen vil blive gennemgået nærmere i afsnittet 7.4.

I kraft af de nye regler skulle der dermed ske beskatning ved afståelse af alle børsnoterede aktier, såfremt disse var ejet i under 3 år (korttidsaktier). Samt ved afståelse af børsnoterede langtidsaktier,

som ikke gik ind under 100.000 kr.'s grænsen. Ligeledes var der fradrag for tab i tilsvarende avancer, hvilke kunne fremføres i op til 5 år.

Der blev nu gennemført regler om igen at benytte gennemsnitsmetoden ved opgørelse af tab og avancer. Dog benyttede man stadig aktie-for-aktie metoden for børsnoterede aktier ejet under 3 år (hvor der indtræder skattefrihed efter 3 år). Det betød, at der ved opgørelse af avancer og tab skulle skelnes mellem opgørelsesmetoden alt efter om aktierne var ejet over eller under 3 år.⁵⁸

6.4.1 Hovedaktionæraktier

Avancer og tab på hovedaktionæraktier, der tidligere blev beskattet som særlig indkomst, blev nu beskattet som almindelig aktieindkomst med samme skattesatser, som gjaldt øvrige aktier. For hovedaktionæraktier kan den ovennævnte overgangsordning, vedrørende anvendelse af 19. maj 1993-værdien som anskaffelsesværdi, ikke benyttes. Der blev i stedet indført en særlig overgangsregel for de hovedaktionæraktier, der var ejet før den 18. maj 1993, hvormed der blev givet et ejertidsnedslag til og med indkomståret 1998 på 1 % pr. ejerår, dog maksimalt 25 %.

Det blev gjort for at kompensere de hovedaktionærer, hvor avancen på de pågældende hovedaktionæraktier primært var optjent op til 1993. Tidligere var der, som nævnt ovenfor, kun sket beskatning af 50 % af avancen, såfremt aktierne var ejet i blot 5 år, hvilket gjorde, at beskatningen af hovedaktionæraktierne med skattereformen, blev skærpet. Hovedaktionærerne blev efter skattereformen i 1993 principielt ligestillet med minoritetsaktionærerne, som vi stadig kender det i dag.⁵⁹

Se afsnit 7.2 for nærmere gennemgang af overgangsreglen.

6.5 Den seneste aktieavancebeskatningslov af 1. januar 2006

Da de ovenfor kort beskrevne regler var blevet meget indviklede og dermed svære for den almindelige aktionær at gennemskue, ønskede regeringen ved vedtagelsen af en ny aktieavancebeskatningslov, gældende fra den 1. januar 2006, at forenkle reglerne for personers beskatning af aktieavancer væsentligt.⁶⁰

⁵⁸ Christen Amby, Aktieavancebeskatning i 100 år.

⁵⁹ Christen Amby, Aktieavancebeskatning i 100 år.

⁶⁰ Henrik Dam m.fl., Skatteret Almen del 2008, s. 396.

Denne lov er med få efterfølgende korrektioner den senest vedtagne aktieavancebeskatningslov, og er stadig gældende i dag. De forrige afsnit er gennemgået for at forstå historien bag det grundlag, vi har i dag, og hvordan loven er blevet udviklet over de sidste 100 år. Afsnittet er en beskrivelse af baggrunden for den seneste udformning af aktieavancebeskatningsloven, og hvad tankerne bag loven har været.

Ændringerne i loven var primært:

- Den hidtidige 3-års regel fjernes. Det vil sige, at aktieavancer ikke længere beskattes som kapitalindkomst ved salg inden 3 år, men nu altid medregnes til aktieindkomsten uanset ejertid. Beskatningen som aktieindkomst var som udgangspunkt en lempelse af beskatningen, da aktieindkomst beskattes mere lempeligt end positiv kapitalindkomst, hvilket skulle gøre investering i aktier mere attraktivt.
- Herudover blev den skattefrihed for avancer og tab på børsnoterede aktiebeholdninger, der faldt ind under 100.000 kr.'s grænsen, afskaffet. Ophævelsen betød en generel skattepligt for personers aktieavancer uanset aktieporteføljens størrelse og sammensætning, men dermed også en væsentlig forenkling af beskatningen af aktieavancer. At det dermed blev mere gennemskueligt for private at investere i aktier skulle gerne hjælpe til at fremme aktiekulturen. Avance ved salg af både børsnoterede og unoterede aktier skulle dermed nu beskattes som aktieindkomst – uanset ejertid.
- Tab ved salg af unoterede aktier kan trækkes fra i aktieindkomsten, og herefter kan skatteværdien fratrækkes i øvrige skatter. Adgangen til at modregne tab på aktier blev således udvidet i forhold til den tidligere 5-års begrænsnings regel.
- Ligeledes blev vedtaget at tab ved salg af børsnoterede aktier kan fratrækkes ubegrænset fremover. Dog kan disse kun trækkes fra i den samlede sum af aktieudbytter og avancer fra børsnoterede aktier. Begge disse regler om tabsfradrag lempede beskatningen for personer, hvor investeringer giver tab.
- For opgørelse af avancer og tab skal benyttes gennemsnitsmetoden for både børsnoterede og unoterede aktier uanset ejertid.⁶¹

Baggrunden for ændringen af aktieavancebeskatningsloven var selvfølgelig at forenkle reglerne, men med det henblik, at man ville styrke befolkningens aktiekultur, forbedre vilkårene for

⁶¹ Forslag til lov om den skattemæssige behandling af gevinst og tab ved afståelse af aktier m.v., L78.

udviklingen af et velfungerende aktiemarked, mindske indlåsnings effekterne på aktiemarkedet og skabe en bedre sammenhæng i beskatningen af aktieafkast.

Især den tidligere 100.000 kr.'s grænse havde skabt problemer, da reglerne var komplicerede og uigennemskuelige for både aktionærene og rådgivere. Man mente derfor at de private investorer blev afskrækket fra at investere i aktier til skade for det danske aktiemarked og hele samfundsøkonomien.

Man ønskede med ovenstående ændringer at sikre, at handlen med aktier ikke længere blev begrundet i skattemæssige overvejelser, men derimod på økonomiske overvejelser om, hvornår det er bedst at købe eller sælge. De tidligere regler lagde op til at aktionærene beholdt aktiebeholdningerne i minimum 3 år og under 100.000 kr.'s grænsen for at opnå skattefrihed, hvorimod de mere gennemskuelige regler og den mere lempelige beskatning skaber fundament for en bedre aktiekultur i Danmark. Regeringens tanke var, at når de gamle regler som ansporede aktionærene til at låse deres beholdninger fast blev afskaffet, burde handlen med aktier blive stimuleret. Den øgede aktiehandel ville i sidste ende give erhvervslivet bedre adgang til risikovillig kapital og dermed mulighed for at starte og udvide virksomhed til gavn for hele samfundet.⁶²

Som det er beskrevet ovenfor, er der tale om en væsentlig forenkling af loven for personer i forhold til reglerne før 2006. Et problem er dog de mange overgangsregler, som ændringerne medførte, hvilke er beskrevet i næste afsnit. Det, at man gik væk fra 100.000 kr.'s grænsen, 3-års reglen samt vedtog at tab på både unoterede og børsnoterede aktier kunne fremføres uanset ejertid, har ført til de stadig gældende overgangsregler i ABL § 44, 45 og 46. Disse overgangsregler vil umiddelbart være i spil mange år endnu, inden de er udfaset, hvorfor reglerne stadig er temmelig komplicerede for aktionærer, der havde beholdninger den 31. december 2005. Der kan derfor sættes spørgsmålstegn ved, hvorvidt loven reelt blev forenklet for de aktionærer, der allerede havde en aktiebeholdning den 31. december 2005, hvorimod reglerne fremadrettet er mere enkle.

Allerede i 2006 var det planen at få etableret en ordning, som skulle lette selvangivelsen for aktionærene. Det er dog endnu ikke indarbejdet i SKAT's systemer i 2009. Men med forårspakken 2.0 er det vedtaget, at alle banker skal foranledige automatiske indberetninger om ikke kun ultimo beholdninger og salg, som i dag, men også om køb af værdipapirer, så SKAT automatisk kan beregne og beskatte avancer samt fradrage tab, jf. afsnit 10.0.

⁶² Forslag til lov om den skattemæssige behandling af gevinst og tab ved afståelse af aktier m.v., L78.

Afrunding

Hovedtrækkende i udviklingen af beskatning af aktieindkomst er, at lovgivningen løbende er blevet reguleret for at tilpasse udviklingen i samfundet og dermed undgå omgåelse af skattereglerne. En generel holdning fra regeringens side har været, at aktieindkomst der er optjent under lempeligere beskatningsformer, ikke skal beskattes hårdere ved vedtagelsen af nye regler. Det har ført til de mange overgangsregler, der er beskrevet i næste afsnit. Gennemgangen af den historiske udvikling i aktieavancebeskatningen er vigtig, for at få en forståelse af hvordan overgangsreglerne er opstået, samt hvilke nye og gamle regelsæt de bygger bro imellem.

Man har med vedtagelsen af den seneste aktieavancebeskatningslov ønsket at bidrage til en bedre aktiekultur i Danmark. Hvorvidt ændringerne rent faktisk har bidraget til en bedre aktiekultur er svært at sige. Aktiekulturen i Danmark har i de sidste år været i stærk fremgang under den stærke økonomi, vi har haft, men er inden for det sidste halve år gået tilbage som følge af finanskrisen. Om småaktionærerne handler aktier eller ej handler primært om, hvordan samfundsøkonomien generelt ser ud. Men selvfølgelig hjælper det, at reglerne er gennemskuelige, og at aktionæren f.eks. har mulighed for selv at udfylde sin selvangivelse uden ekstern assistance.⁶³

⁶³ Forslag til lov om den skattemæssige behandling af gevinst og tab ved afståelse af aktier m.v., L78.

Oversigt over beskatningen af avancer - i hovedtræk

	1903	1922	1962	1981	1993	2006
lov:	SL	SL	LL, LOSI, SL	ABL	ABL	ABL
skatteregler:	næring <i>skattepligt</i>	næring <i>skattepligt</i>	Næring <i>Skattepligt</i>	Næring <i>skattepligt</i>	næring <i>skattepligt</i>	næring <i>skattepligt</i>
	spekulation <i>skattepligt</i>	spekulation: - ejertid under 2 år <i>skattepligt</i>	Spekulation: - ejertid under 2 år <i>Skattepligt</i>	aktier: - ejertid u. 3 år <i>skattepligt</i>	børsnoterede: - ejertid u. 3 år = <i>skattepligt</i>	børsnoterede: <i>skattepligt uanset ejertid</i>
			aktier ejertid o. 2 år <i>Skattepligt</i>	- ejertid o. 3 år <i>skattefri</i>	- ejertid o. 3 år = over 100.000 kr. grænse <i>skattepligt</i> under 100.000kr. grænse <i>skattefri</i>	
					unoterede: <i>skattepligt uanset ejertid</i>	unoterede: <i>skattepligt uanset ejertid</i>
indkomsttype:	alm. indkomst	alm. indkomst	alm. indkomst særlig indkomst	alm. indkomst kapitalindkomst	aktieindkomst kapitalindkomst	aktieindkomst
opgørelsesmetode:			Gennemsnit	aktie-for-aktie	gennemsnit aktie-for-aktie	gennemsnit

Kilde: Egen tilvirkning.

7.0 Gældende overgangsregler i 2009

Når reglerne for aktieavance beskatning er blevet ændret gennem tiden har det ofte skærpet beskatningen. Man har derfor lavet visse overgangsregler for at kompensere de aktionærer, der allerede ejede aktier under de mere lempelige beskatningsformer. Regeringen ville sikre, at aktionæren ikke skal betale skat af en optjent avance, der var skattefri før indførelsen af de nye regler, og at aktionæren normalt heller ikke skal betale mere i skat af sin avance end før.

Det er blevet til en del forskellige overgangsregler gennem tiden, hvor nogen stadig er gældende, mens andre er ikke længere er relevante. Da loven, som det ses ovenfor, er blevet ændret så mange gange, medfører det at reglerne på området er blevet utrolig indviklede. Lovændringerne medfører derfor ikke altid de forenklinger, der ofte er lagt op til fra politisk side. Overgangsreglerne for personer er samlet i ABL § 44 – 47, og jeg vil her gennemgå de overgangsregler, som har relevans for aktionærer i dag.

7.1 Brug af den formueskattepligtige 1. januar 1962-værdi som anskaffelsessum

Overgangsreglen fremgår ikke specifikt af nogen paragraf i ABL, da det er meget få aktionærer, der har en beholdning af aktier tilbage fra 1962. Ikke desto mindre er det stadig gældende, at der for de aktier, som blev skattepligtige ved indførelsen af reglerne om beskatning af aktieavance i LOSI i 1962, fortsat kan benyttes den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 som anskaffelsessum. Medmindre den faktiske anskaffelsessum er større. Overgangsreglen omfatter således alle aktier, som ikke var omfattet af næring eller spekulation på i 1962, hvilket med henblik på spekulation betød en ejertid på over 2 år.⁶⁴

7.2 ABL § 47 - hovedaktionærnedslag

ABL § 47 overgangsreglen gælder kun for aktionærer, som opfyldte definitionen for en hovedaktionær den 18. maj 1993. Man var som nævnt ovenfor hovedaktionær den 18. maj 1993, hvis man sammen med den nærmeste familie indenfor de seneste 5 år forud ejede mere end 25 % af kapitalen i selskabet eller kontrollerede mere en 50 % af stemmerne i selskabet.

I dag beskattes hovedaktionærer efter de samme regler som almindelige småaktionærer, men før 1993 var der særlige regler om fradrag ved opgørelsen af skattepligtige avancer, som beskrevet

⁶⁴ Christen Amby, Aktieavancebeskatning i 100 år.

ovenfor. For at kompensere de hovedaktionærer, der ved vedtagelsen af de nye regler i 1993 fik skærpet beskatningen af deres aktier, trådte ABL § 47 overgangsreglen i kraft.

Reglen betyder, at de der var hovedaktionærer den 19. maj 1993 får et nedslag ved opgørelsen af den skattepligtige avance ved salg af de pågældende aktier. Der gives et nedslag på 1 % pr. år, hovedaktionæren har ejet aktierne til og med indkomståret 1998. Såfremt aktierne er erhvervet før, aktionæren blev omfattet af de tidligere hovedaktionærregler, opnår han alligevel et nedslag i forhold til den fulde ejertid. Uanset hvor lang ejertiden er, kan der dog maksimalt gives et fradrag på 25 %. Der gives kun nedslag på aktier erhvervet før den 19. maj 1993.⁶⁵

Eksempel

A. Andersen har anskaffet sine aktier i 1981 for kr. 125.000 og solgt dem igen i 2009 for kr. 500.000. Han er eneanpartshaver i selskabet og kan derfor opnå hovedaktionærnedslag jf. ovenstående.

Afståelsessum	500.000
Anskaffelsessum	(125.000)
Avance før hovedaktionærnedslag	375.000
Nedslag (1981-1998) 17 år á 1 % (375.000 * 0,17)	(63.750)
Skattepligtig fortjeneste - aktieindkomst	311.250

Kilde: Egen tilvirkning.

A. Andersen vil opnå et nedslag på kr. 63.750 i sin skattepligtige avance.

I aktieavancebeskatningsloven er der yderligere nogle ikrafttrædelsesregler, der beskriver hvordan skattemæssige avancer skal opgøres, såfremt aktionæren inden den 19. maj 1993 var omfattet af hovedaktionærreglerne. Her præciseres nogle regelsæt såfremt aktierne var i behold i 1962, i 1981, eller såfremt en del af aktierne var solgt inden den 19. maj 1993. Disse regler vil ikke blive gennemgået nærmere.⁶⁶

⁶⁵ ABL af den 6. marts 2009, § 47.

⁶⁶ ABL af den 6. marts 2009, § 46, stk. 7 og 8.

7.3 ABL § 46 – diverse overgangsregler

ABL § 46 opsamler en række forskellige overgangsregler for personer. Blandt andet en række ikrafttrædelsesregler, der fandtes i den tidligere aktieavancebeskatningslov, samt en række regler, der er en følge af, at personer overgår til at være skattepligtige af alle avancer ved afståelse af aktier efter den seneste aktieavancebeskatningslov. Jeg vil her kort gennemgå de relevante bestemmelser for denne opgave. Der er udover nedenstående overgangsregler bestemmelser for bl.a. næring og investeringsforeninger m.v., som ikke vil blive behandlet her.

Stk. 1 – Før aktieavancebeskatningsloven af 2006 trådte i kraft, var alle avancer på børsnoterede aktier som bekendt skattepligtige, undtagen dem der havde en ejertid på over 3 år og som samtidig indgik under den daværende 100.000 kr.'s grænse.

Før disse regler trådte i kraft var avancen for langtidsaktierne dog helt skattefri, og for at kompensere de aktionærer, der nu skulle beskattes af aktierne som følge af at kursværdien på deres beholdninger oversteg 100.000 kr.'s grænsen, skulle der benyttes en såkaldt syntetisk anskaffelsessum idet aktiebeholdningen oversteg grænsen og blev skattepligtig. Sondringen om hvorvidt beholdningen oversteg 100.000 kr.'s grænsen blev foretaget efter hvert køb eller salg, samt den 31. december hvert år. Det var, som vi kender det fra andre overgangsregler, for ikke at beskatte aktionærerne af en avance, der tidligere var skattefri.

Den syntetiske anskaffelsessum er kursværdien på det tidspunkt, hvor beholdningen af børsnoterede aktier overskred grænsen for at kunne sælges skattefrit, hvis de havde været ejet i 3 år eller mere.

Når en aktionær i dag har en aktiebeholdning, hvorpå han efter de gamle regler har skullet anvende en såkaldt syntetisk anskaffelsessum for sine børsnoterede aktier, kan han vælge at anvende enten den syntetiske anskaffelsessum eller den faktiske købesum, når han skal opgøre avance og tab på de solgte aktier.

Den syntetiske anskaffelsessum for aktier opstod som nævnt ovenfor, fordi beholdningens kursværdi blev så høj, at den ikke kunne sælges skattefrit.

Det tab, der eventuelt kan modregnes, må ikke være større, end det tab der kan opgøres, hvis den syntetiske anskaffelsessum havde været anvendt ved opgørelsen af tabet. Der skal træffes et samlet valg for alle aktier i det pågældende selskab med hensyn til anvendelse af den faktiske købesum eller den syntetiske anskaffelsessum.

Det betyder, at der for en stor del af de børsnoterede aktier ejet pr. 31. december 2005 er en overgangsregel at tage hensyn til. Såfremt beholdningen den 31. december 2005 indgår under 100.000 kr.'s grænsen, er beholdningen omfattet af reglerne i ABL § 44. Hvorimod der for beholdninger over 100.000 kr.'s grænsen, i visse tilfælde, kan benyttes de såkaldte syntetiske anskaffelsessummer jf. ovenstående. Sidstnævnte vil selvfølgelig kun være relevant for beholdninger, der på et tidspunkt rent faktisk har krydset grænsen fra at være omfattet af 100.000 kr.'s grænsen til ikke at være det.⁶⁷

Stk. 2 - Realiserede tab på børsnoterede aktier, som før den seneste aktieavancebeskatningslov trådte i kraft i 2006 var fradragsberettigede, kan stadig fremføres til modregning i avancer og udbytter fra og med den 1. januar 2006 efter de regler, der gælder i den nuværende ABL.

Det vil sige, at der er tale om tab opstået på børsnoterede aktier, der er afstået inden for en ejertid på 3 år samt tab på børsnoterede aktier i en beholdning over 100.000 kr.'s grænsen. Disse tab kunne efter den tidligere lov fremføres i op til 5 år, hvorfor det med denne overgangsregel er bestemt at alle tidligere fradragsberettigede tab opstået fra og med 2002 skal kunne fremføres ubegrænset i lighed med tab opstået efter 1. januar 2006.⁶⁸

Stk. 3 - Ligeledes er der en overgangsregel for tab på unoterede aktier, der er realiseret før den 1. januar 2006. Der kompenseres for den tidligere 5-årige grænse for fremførsel af underskud ved, at tab opstået fra og med indkomståret 2002 kan fremføres uden tidsbegrænsning til fradrag i avancer og udbytter. Det skal bemærkes, at tabet kan fradrages i avancer og aktieudbytter vedrørende både børsnoterede og unoterede aktier som det er beskrevet i afsnit 2.0.⁶⁹

Stk. 4 – Som nævnt i afsnit 6.4 skulle personer, der før 1993 var i besiddelse af aktier, kun beskattes af disse, såfremt de var ejet under 3 år. Det vil sige personer, der ikke var omfattet af hovedaktionærbegrebet. Med ændringen af ABL i 1993 blev alle avancer nu skattepligtige, og man lavede derfor denne overgangsregel.

Hvis en person stadig har en beholdning af aktier anskaffet tilbage i 1993, kan man vælge at benytte handelsværdien den 19. maj 1993 som anskaffelsessum i stedet for den faktiske anskaffelsessum –

⁶⁷ SKAT - hvis du har aktier eller investeringsforeningsbeviser – pjece 70.

⁶⁸ ABL af den 6. marts 2009, § 46, stk. 2.

⁶⁹ ABL af den 6. marts 2009, § 46, stk. 3.

såfremt avancen ved en eventuel afståelse d. 18. maj 1993 havde været skattefri efter reglerne om 3 års ejertid.

Således kan personer, der den 19. maj 1993 ejede en aktie og stadig har aktien i behold, vælge at benytte værdien den 19. maj 1993 som anskaffelsessum. Benyttelse af 1993-værdien vil være en fordel såfremt 1993-værdien er højere end den egentlige anskaffelsessum, da avancen til beskatning så vil være lavere. Hvis der er tale om tab, kan det fradragsberettigede tab dog ikke overstige forskellen mellem afståelsessummen og handelsværdien d. 19. maj 1993. For hvert selskab skal der træffes en samlet beslutning om, hvorvidt der benyttes den oprindelige handelsværdi eller handelsværdien den 19. maj 1993 benyttes som anskaffelsessum for alle aktierne i behold.

Overgangsreglen gør at en eventuel avance optjent før den 19. maj 1993 stadig vil være skattefri, som det var tilfældet, da ABL blev ændret, og ved realisation vil der dermed kun blive medregnet den værdistigning, der har været siden 1993.⁷⁰

Nogle af de beskrevne regler i ABL § 46 har ikke så stor relevans for den almindelige aktionær i dag, da få aktionærer har aktier med en ejertid, der går så langt tilbage.

7.4 ABL § 44 – skattefritagelse for visse børsnoterede aktier

Overgangsreglen i ABL § 44 sikrer skattefrihed for personer og dødsboer af beholdninger af almindelige børsnoterede langtidsaktier under den tidligere 100.000 kr.'s grænse. Som nævnt ovenfor var en avance ved personers afståelse af sådanne småbeholdninger, af almindelige børsnoterede aktier ejet over 3 år, skattefri indtil vedtagelse af den seneste aktieavancebeskatningslov, som trådte i kraft 1. januar 2006. For at der ikke skulle ske en skærpet beskatning af de aktionærer, der allerede var i besiddelse af aktiebeholdninger ved indførelsen af den seneste aktieavancebeskatningslov i 2006, blev ABL § 44 overgangsreglen indført. De gamle regler gælder således stadig for beholdninger, der er erhvervet inden den 1. januar 2006. Modsvarende er der ikke fradrag for tab.

Ved beregning af om en aktionærs beholdning af børsnoterede aktier kan indgå under overgangsreglen og dermed være skattefri ved afståelse, skal der tages højde for kursværdien den 31. december 2005. Når saldoen opgøres medtages alle børsnoterede aktier og lignende

⁷⁰ ABL af den 6. marts 2009, § 46 stk. 4.

børsnoterede papirer uanset ejertid. Hele beholdningen opgøres til børskursen pr. 31. december 2005, og såfremt beholdningen ligger inden for den tidligere skattefri 100.000 kr.'s grænse, kan overgangsreglen benyttes. Den skattefri grænse for aktiebeholdninger var pr. 31. december 2005 reguleret til kr. 136.600 for enlige, og kr. 273.100 for ægtefæller. Det er vigtigt at bemærke, at det er kursværdien pr. 31. december 2005, der afgør den fremtidige skattefrihed for aktierne, og det er derfor ligegyldigt, hvad aktierne er anskaffet til, og om de evt. tidligere har haft en samlet kursværdi, der oversteg grænsen.

Da der tidligere var benyttet aktie-for-aktiemetoden ved opgørelse af de skattepligtige avancer og tab, for aktier ejet under 3 år, er også aktie-for-aktiemetoden videreført for de aktier, der er omfattet af overgangsreglen. Det vil sige, at såfremt en aktionær ejer aktier, der er købt før den 1. januar 2006 og samtidig er omfattet af ABL § 44 – men sælger disse, inden de er ejet i 3 år og skattefriheden dermed indtræder, skal avancen eller tabet opgøres efter aktie-for-aktie metoden. Benyttelse af aktie-for-aktiemetoden vil dog senest være relevant ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for indkomståret 2008, da aktier købt i 2005 ellers vil overstige grænsen for 3 års ejertid og således være skattefri. FIFO princippet benyttes til at afgøre hvilke aktier der er afstået, ud af en beholdning med forskellige anskaffelsestidspunkter.⁷¹

7.5 ABL § 45 – aktier ejet i mindre end 3 år

Ligesom der jf. den gamle aktieavancebeskatningslov var skattefrihed for børsnoterede langtidsaktier under 100.000 kr.'s grænse for personer, blev personers avance ved salg af almindelige korttidsaktier beskattet som kapitalindkomst og ikke, som i dag efter de nye regler, aktieindkomst. I de fleste tilfælde vil overgangen fra beskatning som kapitalindkomst til aktieindkomst indebære en lempelse af beskatningen. Det er tilfældet, da en persons positive nettokapitalindkomst medregnes i en række af beskatningsgrundlagene (herunder bund-, mellem- og topskat), hvorfor den marginale skatteprocent bliver højere end ved aktieindkomst. Der kan dog være scenarier, hvor beskatningen skærpes. En aktionær kan derfor vælge at lade sin avance beskattes som kapitalindkomst efter overgangsreglen for de aktier, som er erhvervet inden den seneste aktieavancebeskatningslovs ikrafttræden den 1. januar 2006 såfremt aktierne er ejet under 3 år.

⁷¹ SKAT, Indberetning af udlodning/ beholdning og salg fra investeringsforeninger- /selskaber.

ABL § 45 overgangsreglen er dog udfaset i 2009 og kan benyttes for sidste gang ved udfyldelse af selvangivelsen for 2008, da aktierne senest skal være anskaffet 31. december 2005 for at indgå, og dermed overskrider ejertids grænsen for korttidsaktier d. 31. december 2008. Her benyttes gennemsnitsmetoden, såfremt aktierne ikke er omfattet af ABL § 44 og dermed bestemmelserne om brug af aktie-for-aktie metoden.⁷²

7.6 ABL § 45A

Den nyeste overgangsregel i ABL er § 45 A, og den indeholder en overgangsordning vedrørende forhøjelsen af aktieindkomstbeskatningen fra 1. januar 2008 til 45 %. Overgangsordningen er en følge af, at selskabsskatten fra og med indkomståret 2007 blev nedsat fra 28 % til 25 %. Samtidig blev skatten af aktieindkomst forhøjet fra 43 % til 45 %, for så vidt angår den del af aktieindkomsten, der overstiger kr. 100.000 (2007-niveau). Formålet med overgangssaldoen er at afbøde, at selskabsindkomst, der er indtjent og beskattet før reduktion af selskabsskatten til 25 %, bliver beskattet hos aktionæren med den forhøjede sats for aktieindkomst på 45 %. Det er derfor fastsat, at beskatningsprocenten på 45 % ikke finder anvendelse i tilfælde af, at aktieindkomsten kan rummes i en positiv overgangssaldo. Således skal en aktionær, så længe han har en positiv saldo på overgangssaldoen, ikke betale skat med 45 % af aktieindkomsten, men kun med henholdsvis 28 % og 43 %.

Overgangssaldoen skal opgøres for alle aktionærer med en beholdning af aktier, der i indkomstårene 2008 eller 2009 giver en samlet aktieindkomst, der gør, at noget af indkomsten skal beskattes med 45 %. Derfor behøver en eventuel overgangssaldoen først at blive selvangivet i det øjeblik, aktionæren rent faktisk har aktieindkomst til 45 % beskatning og dermed tager saldoen i brug.

Overgangssaldoen opgøres på baggrund af de aktier, aktionæren ejede d. 1. januar 2007. Det er kun positive avancer, der medgår i overgangssaldoen. Det betyder, at der ikke sker modregning af eventuelle tab. Der sker således en opgørelse af urealiserede avancer på både unoterede og børsnoterede aktier, hvorefter alle disse avancer summeres op og tilsammen giver overgangssaldoen til fremførsel. For at overgangssaldoen må benyttes skal den samlede saldo overstige kr. 100.000 for enlige og kr. 200.000 for ægtefæller. Hvis den opgjorte saldo ikke overstiger disse grænser,

⁷² SKAT, Indberetning af udlodning/ beholdning og salg fra investeringsforeninger- /selskaber.

nulstilles saldoen, og der vil ikke være mulighed for en mere lempelig beskatning end 45 % satsen, så længe 45 % satsen gælder.

Såfremt der er tale om ægtefæller, der begge har en aktiebeholdning, opgøres en saldo for hver ægtefælle. Dog betragtes de to saldi samlet, hvorfor overgangssaldoen nulstilles, hvis summen af ægtefællernes overgangssaldi pr. 1. januar 2007 ikke overstiger kr. 200.000. Udlignes overgangssaldoen hurtigere for den ene ægtefælle, føres denne ægtefælles aktieindkomst på den anden ægtefælles saldo, indtil også dennes overgangssaldo er brugt.⁷³

7.6.1 Overgangssaldo, børsnoterede aktier

For børsnoterede aktier opgøres saldoen som forskellen mellem aktiernes anskaffelsessum og kursværdien den 1. januar 2007. Med aktiernes kursværdi den 1. januar 2007 menes typisk børskursen d. 30. december 2006.

Det er vigtigt at huske, at det kun er positive avancer, som skal medgå til saldoen, hvorfor der i tilfælde af flere køb af samme aktie skal opgøres en værdi for hvert køb, da det jo kun er de aktier, der er steget i værdi, som skal påvirke saldoen. Aktier, hvor der kan konstateres et tab fra anskaffelsestidspunktet til den 1. januar 2007, skal således ikke påvirke den saldo, der opgøres.

For aktier hvor der kan indgå en højere anskaffelsessum end den faktiske, skal altid indgå den højeste anskaffelsessum. Det kan blandt andet være tilfældet i kraft af tidligere overgangsregler.

Aktier, som allerede er omfattet af ABL § 44 og dermed indgår i en overgangssaldo af børsnoterede aktier med en kursværdi på under kr. 100.000 pr. 1. januar 2006, kan ikke tilsvarende indgå i ABL § 45A og skal derfor ikke medregnes.

Eksempel

	Kursværdi 31.12.2006	Ansk. Sum 31.12.2006	Forskelværdi	Overgangssaldo
Aktie1	500.000,00	600.000,00	(100.000,00)	
Aktie2	1.000.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00
Aktie3	990.000,00	630.000,00	360.000,00	360.000,00
Overgangssaldo, børsnoterede aktier				860.000,00

Kilde: Egen tilvirkning.

⁷³ ABL af den 6. marts 2009, § 45 A.

7.6.2 Overgangssaldo, unoterede aktier

For unoterede aktier skal saldoen opgøres som forskellen mellem aktiernes anskaffelsessum og aktionærens andel af selskabets egenkapital ved udløbet af regnskabsåret 2006. Såfremt selskabet har forskudt regnskabsår, er det værdien ultimo det år, der udgør indkomståret 2006, som benyttes. Kun aktier, der er steget i værdi, skal påvirke saldoen.

En ting, man skal være opmærksom på, er, at der ved ændring af regnskabspraksis ved udarbejdelse af regnskabet for regnskabsåret 2007 er mulighed for en forhøjelse af det opgjorte beløb, såfremt selskabet ved en ændring af regnskabspraksis opskriver værdien af aktiver, der allerede indgik i egenkapitalen den 31. december 2006. Herfra skal dog fratrækkes den yderligere udskudte skat, der opstår ved opskrivningen.

Ligesom for de børsnoterede aktier skal der altid anvendes den højeste anskaffelsessum, hvis aktionæren har valget imellem en tildelt anskaffelsessum og den faktiske.

Eksempel

Unoteret aktie1	Ejerandel	35%
Samlet egenkapital 31.12.2006		1.250.000,00
Andel af egenkapital 31.12.2006		437.500,00
+ evt. opskrivning primo 2007 iflg. Årsrapporten 2007		-
Andel af opskrevet egenkapital 31.12.2006		437.500,00
Anskaffelsessum		(500.000,00)
Forskelsværdi		(62.500,00)

Kilde: Egen tilvirkning.

Saldoen for de børsnoterede og de unoterede aktier lægges sammen, og giver dermed aktionæren sin samlede overgangssaldo til selvangivelsen. Da værdien her er negativ for den unoterede aktie, vil den ikke indgå i den samlede overgangssaldo, hvorfor overgangssaldoen i disse eksempler vil være i alt kr. 860.000.

Saldoen nedskrives nu årligt med den positive nettoaktieindkomst, der kommer til beskatning for det enkelte år, fra og med indkomståret 2007. Saldoen skal således tillige nedskrives med den positive nettoaktieindkomst for 2007, selvom 45 % beskatningen først indtræder fra og med 2008. Det gælder, at saldoen skal nedskrives med det relevante beløb hvert år, også selvom der i et år ikke opnås en aktieindkomst, der skal beskattes med 45 %. Saldoen skal nedskrives med al aktieindkomst til beskatning også vedrørende aktier købt efter den 1. januar 2007.

Den ”nettoaktieindkomst”, som saldoen skal nedskrives med, er summen af årets avancer og udbytter reduceret med evt. tab fremført fra tidligere år (tab på børsnoterede aktier). Tab til fremførsel fra børsnoterede aktier kan selvfølgelig kun fradrages i det omfang, det kan indeholdes i tilsvarende udbytter og avancer på børsnoterede aktier. En aktionær kan dermed godt have et samlet tab på aktier i et indkomstår og stadigvæk opleve, at saldoen ikke bliver nedskrevet. Hvis tabet vedrører børsnoterede aktier, og udbytte og avancer stammer fra unoterede aktier, kan disse ikke modregnes i hinanden.

Principielt skal nedskrivningen foretages, indtil saldoen er nedbragt til kr. 0 (uden tidsbegrænsning). Men da saldoen, som nævnt nedenfor, ikke længere vil være relevant fra og med indkomståret 2010, vil overgangssaldoen udgå.^{74 75}

ABL § 45A overgangsreglen vil aldrig rigtigt komme til udtryk, da den med vedtagelsen af skattereformen og dermed en tilbagevenden til kun 2 skattetrin vil være irrelevant. Der vil fra og med 2010 ikke være nogen 45 % beskatning at blive lempet for, hvorfor ABL § 45A overgangsreglen kun kan have indvirkning for opgørelsen af aktieindkomsten til beskatning for indkomstårene 2008, samt 2009. Da der oven i købet generelt ikke realiseres særlig mange aktieavancer til beskatning, som følge af de generelle fald på aktiemarkedet i disse år, er det begrænset, hvor mange der overhovedet vil få mulighed for at benytte sine saldi. Samtidig skal man huske på, at der trods alt kun er tale om en skattebesparelse på 2 %, hvorfor det skal kunne betale sig at opgøre overgangssaldoen til benyttelse i 2008 og 2009.

Afrunding

Overgangsreglerne komplicerer opgørelsen af den skattepligtige aktieindkomst for aktionærer, der har en beholdning, som går tilbage i tiden. Jo længere en beholdning har været i aktionærens besiddelse, jo flere overgangsreglerne er der at tage hensyn til. De oftest anvendte overgangsregler er naturligvis også de senest vedtagne, hvorfor ABL § 44, 45 og 45 A er de mest anvendte. § 45 A vil dog ikke længere være relevant såfremt forårspakken 2.0 implementeres, som fremlagt, og der sker en tilbagevenden til kun 2 skattetrin. Også ABL § 45 er ved at være udfaset, hvorfor få aktionærer reelt vil være berørt af overgangsreglerne, efterhånden som årene går. Man vil dermed med tiden, opnå den ønskede forenkling i opgørelsen af den skattepligtige aktieindkomst.

⁷⁴ Deloitte, Skat af aktieindkomst får et nyt trin fra nytår.

⁷⁵ Facit, Overgangssaldo for aktionærer.

8.0 Sammenligning mellem udbetaling af aktieavance og udbytte

Der har ikke altid været overensstemmelse mellem beskatningen af avancer og udbytte. For eksempel blev hovedaktionærer i 80'erne kun beskattet af 50 % af den realiserede avance ved salg, blot hovedaktionæraktierne var ejet i minimum 5 år. Såfremt en aktionær står med valget om at skulle udbetale udbytte eller sælge aktier med avance for at få likvider i hånden, kan det derfor være relevant at kigge på, hvor meget der skal betales i skat af den værdi, der tages ud af selskabet. I dag beskattes begge disse typer af indkomst som aktieindkomst efter gældende skattesatser.

Såfremt aktionæren vælger at få udbetalt udbytte af sine aktier beskattes det fulde beløb som aktieindkomst. Aktierne i selskabet vil ved udbetalingen falde i værdi.

Såfremt aktionæren i stedet vælger at sælge nogle af sine aktier og dermed få udbetalt salgssummen og blive beskattet af den dertilhørende avance, beskattes afståelsessummen fratrukket anskaffelsessummen som aktieindkomst. Der opnås således fradrag for anskaffelsessummen i skattebetalingen.

Ved at tage den samme værdi ud af selskabet som henholdsvis udbytte eller salg af aktier, vil aktionæren dermed få flere likvider i hånden ved salg af aktier end ved udbetaling af udbytte.

	Udbytte	Salg af aktier
Salgssum		500.000
Anskaffelsessum		(100.000)
Beskatningsgrundlag	500.000	400.000
aktieindkomstskat, 45 %	225.000	180.000
likvider til udbetaling	<u>275.000</u>	<u>320.000</u>

Kilde: Egen tilvirkning.

Herudover kan det ved ovenstående valg tages i betragtning, hvorvidt aktierne er omfattet af ABL § 47 om hovedaktionærnedslag, jf. afsnit 7.2.

Hvis der kan opnås hovedaktionærnedslag på aktierne, vil det igen give en endnu lavere skat at sælge aktierne og dermed blive beskattet af avancen. Ved hovedaktionærnedslag kan der ske et nedslag i avancen på op til 25 %.

Det vil således give en lavere skat for aktionæren at sælge ud af sin aktiebeholdning, såfremt aktiebeholdningen er omfattet af ABL § 47, end at udbetale udbytte heraf.

9.0 Sammenligning mellem beskatning af løn og selskabsindkomst

Nogle aktionærer har som udgangspunkt mulighed for selv at vælge mellem udbetaling af henholdsvis løn og udbytte. Den aftale, der foreligger mellem en aktionær og et selskab om udbetaling af vederlag for aktionærens arbejde for selskabet, skal som udgangspunkt accepteres af SKAT. Med andre ord vil SKAT ikke altid acceptere den aftalte løn. Således kan der drages tvivl om størrelsen af lønnen til en aktionær, der også er direktør i samme selskab. Det skal man være opmærksom på, idet det besluttet hvorledes fordelingen mellem løn og udbytte skal være. En lønudbetaling til en aktionær, som ikke står mål med værdien af aktionærens arbejde for selskabet, anses for at være et maskeret udbytte og skal dermed beskattes som aktieindkomst.⁷⁶

Med det taget i betragtning, har aktionærer indenfor nogle grænser en mulighed for at sammensætte deres egen indkomst skattemæssigt mest optimalt, ved at vurdere hvilket forhold mellem udlodning af udbytte og udbetaling af løn, der er mest fordelagtigt. Det har længe været skattemæssigt mest optimalt at få udbetalt lønindkomst op til grænsen for topskat, og herefter udbytte for resten hvilket ses af nedenstående beregning af marginalskatteprocent. Regeringens ønske er dog med skattereformen, at disse to skal nærme sig hinanden, hvormed der ikke kan hentes de store skattebesparelser ved at vælge den ene indkomstform frem for den anden.

For at kunne afgøre hvorvidt det er skattemæssigt mest optimalt at få udbetalt løn eller selskabsindkomst, via udbytte, er man nødt til at se på marginalbeskatningen på de forskellige indkomstniveauer. Der hvor marginalsatten er lavest, skal der først udbetales den højeste indkomst indenfor grænserne, herefter udbetales det mulige indenfor næste niveau osv.

Som nævnt beskattes aktieindkomst i 2009 med henholdsvis 28 %, 43 % og 45 %. Marginalsatten, når der både er betalt selskabsskat og aktieindkomstskat er følgende:

Skattepligtigt resultat		100.000,00
Selskabsskat - 25%		25.000,00
Udbetalt aktieindkomst		75.000,00
Aktieindkomstsskat	28%	21.000,00
Til udbetaling		54.000,00
Marginalskatteprocent		46,00%

⁷⁶ Henrik Dam m.fl., Skatteret almen del 2008, s. 238.

Skattepligtigt resultat		100.000,00
Selskabsskat - 25%		25.000,00
Udbetalt aktieindkomst		75.000,00
Aktieindkomstsskat	43%	32.250,00
Til udbetaling		42.750,00
Marginalskatteprocent		57,25%

Skattepligtigt resultat		100.000,00
Selskabsskat - 25%		25.000,00
Udbetalt aktieindkomst		75.000,00
Aktieindkomstsskat	45%	33.750,00
Til udbetaling		41.250,00
Marginalskatteprocent		58,75%

Kilde: Egen tilvirkning.

Når aktieindkomstskatten i 2010 og 2012 som følge af forårspakken ændres til henholdsvis 28% / 42% og 27% / 42% vil de nye marginalskatter være:

Skattepligtigt resultat		100.000,00
Selskabsskat - 25%		25.000,00
Udbetalt aktieindkomst		75.000,00
Aktieindkomstsskat	27%	20.250,00
Til udbetaling		54.750,00
Marginalskatteprocent		45,25%

Skattepligtigt resultat		100.000,00
Selskabsskat - 25%		25.000,00
Udbetalt aktieindkomst		75.000,00
Aktieindkomstsskat	42%	31.500,00
Til udbetaling		43.500,00
Marginalskatteprocent		56,50%

Kilde: Egen tilvirkning.

Ved beregning af marginals-katten for den personlige indkomst, skal der derimod tages hensyn til de forskellige skatter, samt hvilken del af indkomsten de skal pålægges.

I de nuværende regler er der tale om 3 forskellige satser for marginals-katten, da der betales både bund-, mellem- og topskat. Marginals-katterne beregnes som en sum af de skatteprocenter, der skal betales ganget med den indkomst, de skal betales af. For beregningen af marginals-katte-procenten for en topskatteyder vil formlen for 2010 f.eks. se ud som følger:

$$\text{AM-bidrag} + (\text{summen af skatteprocenterne} * \text{indkomsten, hvorfra der er trukket AM-bidraget}) =$$

$$0,08 + (0,2550 + 0,08 + 0,0526 + 0,06 + 0,15) * (1 - 0,08) = \underline{\underline{62,98 \%}}$$

På nedenstående side ses det, hvordan skatteprocenterne ville se ud i 2010, såfremt reglerne fortsatte, som de er i dag. Ligeledes ses det, hvilken effekt skattereformen jf. forårspakken 2.0 har på skatteprocenterne, lige fra opstarten i 2010 og til den er fuldt implementeret i 2019.

Herudfra har jeg beregnet de gældende marginals-katteprocenter ud fra ovenstående formel.

Det ses derfor, at hvor den optimale indkomstsammensætning i 2010 af kr. 1.000.000 for en aktionær før skattereformen vil være:

Optimal fordeling af løn og udbytte i 2010 - før skattereformen		
	<u>kr.</u>	<u>marginals-kat</u>
Lønindkomst inkl. AM kr.	382.609	42,24%
Aktieindkomst 28%-beskatning kr.	48.300	46,00%
Aktieindkomst 43%-beskatning kr.	57.800	57,25%
Aktieindkomst 45%-beskatning kr.	511.291	58,75%
	1.000.000	

* der kan ikke udbetales løn til beskatning med mellemskat uden at skulle betale topskat.

Kilde: Egen tilvirkning.

Er den efter skattereformen:

Optimal fordeling af løn og udbytte i 2010 – efter skattereformen		
	<u>kr.</u>	<u>marginals-kat</u>
Lønindkomst inkl. AM kr.	423.696	40,86%
Aktieindkomst 28%-beskatning kr.	48.300	46,00%
Lønindkomst inkl. AM kr.	528.004	56,08%
	1.000.000	

Kilde: Egen tilvirkning.

Hvor det i dag som udgangspunkt, er mest fordelagtigt at få udbetalt løn op til topskattegrænsen og derefter udbytte for resten, kan det nu med skattereformen bedre betale sig at nøjes med aktieindkomst op til bundgrænsen på kr. 48.300, og derefter få udbetalt løn for resten.

Indfasningsår	2010 - gældende regler	Aftale om en skattereform (Beløbsgrænser i 2010-niveau)									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skattesatser:	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
AM-bidrag med fradragsret	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%
Kommune- og kirkeskat (gennemsnit)	25,50%	25,50%	25,50%	25,50%	25,50%	25,50%	25,50%	25,50%	25,50%	25,50%	25,50%
Sundhedsbidrag	8,00%	8,00%	8,00%	7,00%	6,00%	5,00%	4,00%	3,00%	2,00%	1,00%	0,00%
Bundskat	5,26%	3,76%	3,76%	4,76%	5,76%	6,76%	7,76%	8,76%	9,76%	10,76%	11,76%
Mellemskat	6,00%										
Topskat	15,00%	15,00%	15,00%	15,00%	15,00%	15,00%	15,00%	15,00%	15,00%	15,00%	15,00%
Skatteloft	59,00%	51,50%	51,50%	51,50%	51,50%	51,50%	51,50%	51,50%	51,50%	51,50%	51,50%
Beskæftigelsesfradrag	4,25%	4,25%	4,25%	4,40%	4,50%	4,65%	4,80%	5,00%	5,20%	5,40%	5,60%
Aktieindkomstskat	28/43/45	28/42	28/42	27/42	27/42	27/42	27/42	27/42	27/42	27/42	27/42
Mellemskattegrænse	352.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Topskattegrænse	352.000	389.800	409.000	409.000	409.000	409.000	409.000	409.000	409.000	409.000	409.000
Progressionsgrænse for aktieindkomstskat	48.300 106.100	48.300	48.300	48.300	48.300	48.300	48.300	48.300	48.300	48.300	48.300

Marginalskatten for personlig indkomst inkl. AM-bidrag											
	2010	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	- gældende regler										
bundskat	42,24%	40,86%	40,86%	40,85%	40,86%	40,86%	40,86%	40,85%	40,85%	40,85%	40,85%
mellemskat	57,34%										
topskat	62,98%	56,08%	56,08%	56,08%	56,08%	56,08%	56,08%	56,08%	56,08%	56,08%	56,08%

Kilde: www.skm.dk – Egen tilvirkning.

Som nævnt tidligere er det formålet med ændringen af beskatningen af aktieindkomsten at opnå en symmetri i forholdet mellem beskatningen af aktieindkomst og lønindkomst. Det ses af ovenstående, at marginalsatten på aktieindkomst og lønindkomst nærmer sig hinanden, når indkomsten når op over henholdsvis bundgrænsen for aktieindkomst samt grænsen for topskat, men jeg vil alligevel foretage et beregningseksempel for at belyse, hvad det reelt koster i skat for en aktionær at få samme beløb i hånden efter skat alt efter hvilken indkomsttype, der er tale om. Jeg vil efterprøve, hvorvidt de to indkomsttyper reelt beskattes ens på henholdsvis topskatteniveau samt for en aktieindkomst over kr. 106.100. Jeg vil foretage beregningen både med og uden implementering af skattereformen for indkomståret 2010, jf. ovenstående skattesatser. I mit beregningseksempel vil jeg belyse, hvad det reelt vil koste i skat af få ekstra kr. 100.000 i hånden under de angivne scenarier.

9.1 Indkomståret 2010 uden implementering af forårspakken 2.0

- udbytte

Såfremt en aktionær skal have ekstra kr. 100.000 udbetalt via aktieindkomst over progressionsgrænsen, skal der uden implementering af skattereformen betales 45 % i aktieindkomstskat. Aktionæren skal dermed for også at have råd til at betale aktieindkomstsatten have udloddet et højere beløb fra selskabet. For at bestemme hvor meget der skal udloddes fra selskabet, har jeg opstillet følgende ligning, hvor X = aktieindkomsten:

$$X - (45\% * X) = 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$0,55X = 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$X = \text{kr. } 181.818.$$

Selskabet skal således udlodde kr. 181.818.

Inden selskabet kan udlodde beløbet, skal det dog huskes, at der også skal betales selskabsskat (25 %) af pengene. For at bestemme hvor meget selskabet skal tjene, og dermed hvor meget det skal betale i skat, for at kunne udlodde kr. 181.818, har jeg opstillet følgende ligning, hvor X = selskabsindkomsten:

$$X - (25\% * X) = 181.818 \quad \Rightarrow$$

$$0,75X = 181.818 \quad \Rightarrow$$

$$X = \text{kr. } 242.424.$$

Selskabet skal således i alt tjene kr. 242.424, for at aktionæren kan få kr. 100.000 i hånden. Det giver dermed en skattebetaling på kr. 142.424.

- løn

Hvis aktionæren derimod skal have kr. 100.000 ekstra i hånden ved at få disse udbetalt som lønindkomst over grænsen for topskat, skal der før implementeringen af skattereformen betales både arbejdsmarkedsbidrag, bundskat, mellemskat, topskat, sundhedsbidrag samt kommune- og kirkeskat, jf. ovenstående tabel. Til gengæld har selskabet fradrag for lønudbetalingen, hvorfor der ikke som ved beregningen af skatten ved udbetaling af udbytte, også skal tages hensyn til selskabsskatten.

For at beregne hvor stort et beløb, der skal udbetales som lønindkomst fra selskabet til aktionæren, for at han får kr. 100.000 i hånden, har jeg opstillet følgende ligning, hvor X = lønindkomsten:

$$8\% * X + (92\% * X * 59,76\%) = X - 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$0,08X + 0,55X = X - 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$0,37X = 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$X = 270.118$$

Der skal først betales arbejdsmarkedsbidrag på 8% af lønindkomsten. Hefter skal de respektive skattesatser (5,26 + 6 + 15 + 8 + 25,50) betales af arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget, for at få den indkomsten før skat fratrukket de kr. 100.000, som aktionæren skal have i hånden.

Aktionæren skal således have en løn på kr. 270.118 for at få ekstra kr. 100.000 i hånden. Det giver dermed en skattebetaling på kr. 170.118

9.2 Indkomståret 2010 med implementering af forårspakken 2.0- udbytte

Såfremt en aktionær skal have ekstra kr. 100.000 udbetalt via aktieindkomst over progressionsgrænsen, skal der med implementering af skattereformen kun betales 42 % i aktieindkomstskat. Aktionæren skal dog for også at have råd til at betale aktieindkomstskatten have udloddet et højere beløb fra selskabet. For at bestemme hvor meget der skal udloddes fra selskabet, har jeg opstillet følgende ligning, hvor X = aktieindkomsten:

$$X - (42\% * X) = 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$0,58X = 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$X = \text{kr. } 172.414.$$

Selskabet skal således med en aktieindkomstskat for personer på 42 %, i stedet for den tidligere 45 %, udlodde kr. 172.414.

Inden selskabet kan udlodde beløbet, skal der igen huskes, at der også skal betales selskabsskat (25 %) af pengene. For at bestemme hvor meget selskabet skal tjene og dermed, hvor meget det skal betale i skat for at kunne udlodde kr. 172.414, har jeg opstillet følgende ligning, hvor X = selskabsindkomsten:

$$X - (25\% * X) = 172.414 \quad \Rightarrow$$

$$0,75X = 172.414 \quad \Rightarrow$$

$$X = \text{kr. } 229.885.$$

Selskabet skal således i alt tjene kr. 229.885 for at aktionæren kan få kr. 100.000 i hånden. Det giver dermed en skattebetaling på kr. 129.885.

- løn

Hvis aktionæren til sidst skal have kr. 100.000 ekstra i hånden ved at få disse udbetalt som lønindkomst over grænsen for topskat, skal der efter implementeringen af skattereformen i stedet kun betales arbejdsmarkedsbidrag, bundskat, topskat, sundhedsbidrag samt kommune- og kirkeskat, jf. ovenstående tabel. Selskabet har stadig fradrag for lønudbetalingen, hvorfor der ikke også skal tages hensyn til selskabsskatten.

For at beregne hvor stort et beløb, der skal udbetales som lønindkomst fra selskabet til aktionæren for at han får kr. 100.000 i hånden, har jeg opstillet følgende ligning, hvor X = lønindkomsten:

$$8\% * X + (92\% * X * 52,26\%) = X - 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$0,08X + 0,48X = X - 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$0,44X = 100.000 \quad \Rightarrow$$

$$X = 227.682$$

Der skal først betales arbejdsmarkedsbidrag på 8 % af lønindkomsten. Hefter skal de respektive skattesatser (3,76 + 15 + 8 + 25,50) betales af arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget, for at få den indkomst før skat fratrukket de kr. 100.000, som aktionæren skal have i hånden.

Aktionæren skal således have en løn på kr. 227.682 for at få ekstra kr. 100.000 i hånden. Det giver dermed en skattebetaling på kr. 127.682

Afrunding

Skattebetaling ved ekstra kr. 100.000 i hånden i indkomståret 2010			
	selskabsindkomst	lønindkomst	Forskel
med skattereformen	129.885	127.682	2.203
uden skattereformen	142.424	170.118	(27.694)

Kilde: Egen tilvirkning.

Det ses, at regeringen med skattereformen har opnået målet om en mere ensartet beskatning af selskabsindkomst og lønindkomst. Hvor der i dag er relativt mange penge at spare for en aktionær ved foretage en planlægning af sin indkomst, ses det, at det fremover vil være mindre relevant. Det er, som vist i tabellen, meget begrænset, hvad aktionæren kan spare ved at vælge lønindkomst frem for udbytte (t.kr. 2), og regeringen har derfor opnået at mindske den skattetænkning, der før var på området. Der er nu næsten neutralitet mellem beskatningen af løn og selskabsindkomst. Beregningerne i afsnittet er foretaget ud fra skattesatserne for en gennemsnitskommune, hvorfor beregningen for en specifik funktionær kan se lidt anderledes ud, afhængigt af aktionærens sats for kommune- og kirkeskat.

Hvor det som tommelfingerregel altid har været mest optimalt at få udbetalt udbytte, når grænsen for topskat var nået, vil det med skattereformen helt vende, og det vil fremover kun være skattemæssigt fordelagtigt at få udbetalt udbytte op til den første progressionsgrænse på 28 % (27 %), og derefter lønindkomst for resten. Tages den samlede lønpakke i betragtning, vil det herudover være skattemæssigt gunstigt, at selskabet indbetaler kr. 100.000 på en ratepension årligt. Med skattereformen bliver der indført et loft på indbetalinger til arbejdsgiveradministrerede ratepensionsordninger på kr. 100.000.

Herudover ses det, at selve beskatningen af indkomsten bliver betydeligt lavere, hvilket netop var formålet med skattereformen – at sænke skatten på arbejde. Det skal for en god ordens skyld nævnes, at den lavere skat på arbejde er finansieret ved skærper andre steder i systemet. F.eks. vil det blive dyrere at forbruge og producere varer, som er til skade for miljø, klima og sundhed.

Da skatten på både lønindkomst og aktieindkomst sænkes fra og med 2010, kan det være fordelagtigt for aktionærene at udskyde store udbetalinger af udbytte og løn fra indkomståret 2009 til 2010. Det vil primært være relevant for hovedaktionærer der selv vælger kombinationen mellem løn og udbytte. Aktionærer kan med fordel spekulere i hvorvidt det er fordelagtigt af lånefinansiere en lavere udbetaling af løn og udbytte i 2009, for at udskyde beskatningen til 2010, hvor marginalsatten er faldet til henholdsvis 56 % og 56,5 % for lønindkomst og aktieindkomst.

10.0 Fremtiden for den personlige beskatning af aktieavancer

Lovgivningen på området for beskatning af aktieavancer har altid været et emne til stor debat for politikere, og reglerne er gennem tiden blevet ændret mange gange. Det skyldes, at det generelt er et investeringsområde med mulighed for at tjene hurtige og nemme penge, når der er højkonjunktur i samfundet, hvilket også gør det vigtigt for staten at beskatte aktieindkomsten mest optimalt. Der har igennem de sidste mange år været en voksende aktiekultur i Danmark som følge af den stærke økonomi, vi har haft. Det har betydet, at mange småsparere har investeret en del af deres penge i aktier, hvilket også gør, at beskatningen af aktieindkomsten er af interesse for mange mennesker.

Det skal modsat også nævnes, at når danskerne mærker en afmatning af økonomien, som er tilfældet under den nuværende finanskriser, stopper deres store interesse for aktiehandel, og porteføljen får lov til at ligge i dvale, indtil der igen er penge at tjene. Det er selvfølgelig vigtigt at forstå, at der her er tale om de private småinvestorer, der nogen gange har svært ved at gennemskue markedet, og de markedsmekanismer der er på spil. De har størst interesse når det går opad, og faldende interesse når det går nedad. Afsnittet omhandler initiativer fra regeringen for at gøre markedet mere attraktivt og dermed fremme aktiekulturen.⁷⁷

I november 2008 blev der fremsat et lovforslag, L63, der blandt andet omhandlede tabsfradrag på børsnoterede aktier. Det bestod primært i at sondringen mellem børsnoterede og unoterede aktier for personer skulle ophæves. Betegnelsen ”børsnoteret” skulle derfor ændres til ”optaget til handel på et reguleret marked”. Det var formålet at styrke aktiekulturen i Danmark yderligere, ved at tab på de hidtil kendte børsnoterede aktier skulle kunne udnyttes til at sænke andre skatter, ligesom det i dag er kendt fra tab på unoterede aktier. Der skulle således være et generelt tabsfradrag for aktier, såfremt aktierne handledes på regulerede markeder og var indberetningspligtige. Det ville have givet en stor fordel for de mange investorer, der i dag lider store tab på deres portefølje aktier, da de ville have udsigt til et fradrag svarende til skatteværdien af tabet ved realisation og ikke blot et underskud til fremførsel. På baggrund af forårspakken 2.0 og udsigten til lavere skat på arbejde, er lovforslaget dog nu trukket tilbage, og eventuelle realiserede tab vil fremover skulle fremføres, i henhold til det regelsæt der gælder i dag.

Ændringerne i L 63 skulle ske på betingelse af at SKAT modtog oplysninger om erhvervelsen af den pågældende aktie hvorfor der blev lavet forslag om en ændring af indberetningsreglerne. For det første skulle der indføres en pligt for fondshandlere til at indberette køb af aktier i lighed med de

⁷⁷ Heidi Birgitte Nielsen, Aktiekultur sendt til tælling af krisen (Børsen).

regler, der i dag gælder for salg. For det andet skulle depotførernes indberetningspligt ved årets udgang udvides fra alene at omfatte børsnoterede aktier til at omfatte alle deponerede aktier. Tiltagene omkring automatisk indberetning er videreført i forårspakken 2.0 jf. nedenstående. Ligeledes er ændringen på definitionen af børsnoterede og unoterede aktier medtaget i lovforslag 201 i forbindelse med forårspakken. Aktier vil fremover blive beskattet under definitionerne, optaget til handel på et reguleret marked og optaget til handel på et ikke-reguleret marked. Sondringen mellem børsnoterede og unoterede aktier vil dermed udgå, hvormed problemet om, hvorvidt de respektive børser er medlem af World Federation of Exchanges er løst.^{78 79}

Beskatning af selskabers aktiebeholdninger er ikke blevet behandlet i denne opgave, men jeg vil alligevel kort behandle det her. I dag er det umiddelbart skattemæssigt mest optimalt at investere i aktier gennem et selskab, da reglerne for beskatning i selskabsregi er mere lempelige end hos personer. I hovedtræk er beregningsprincipperne de samme for selskaber som for personer, men blandt andet er selskabers avance af porteføljeaktier med en ejertid på over 3 år skattefrie, ligesom 34 % af det modtagne udbytte er skattefrit.

Forårspakken 2.0 ser ud til at ændre på dette, og planen er at afskaffe skattefriheden efter 3 års ejertid, afskaffe den skattefrie andel af udbyttet samt lagerbeskatte alle beholdninger af porteføljeaktier, såvel børsnoterede som unoterede. Det at der ikke længere kan opnås skattefrihed for selskabets beholdning af porteføljeaktier betyder, at aktionæren i sidste ende, marginalt vil blive beskattet med op til 67 % af avancen på de aktier, som han ejer gennem sit selskab. Det skal sidestilles med marginalsatten på ca. 56,5 % for avancer på aktier ejet i personligt regi.⁸⁰

Forslaget er ikke vedtaget i skrivende stund, men er til stor debat, da det vil skærpe beskatningen for mange af de aktionærer der ejer aktier gennem deres selskab. Hvis disse regler vedtages vil fremtiden sandsynligvis være, at mange investorer vælger at lægge deres aktie beholdninger i personligt regi, da den personlige beskatning vil blive mest lempelig. Placeringen af aktierne afhænger selvfølgelig af flere forhold for de aktionærer der allerede ejer aktierne gennem deres selskaber. F.eks. vil en overførsel af aktierne til et personligt depot, udløse beskatning i personligt regi, hvormed investeringsmassen vil mindskes. Aktionæren kan dermed have større incitament til at lade aktiebeholdningen stå i selskabet, end til at overflytte den til sit personlige depot.

⁷⁸ Jørgen Bendsen, Regeringen på kanten af løftebrud om skat (Børsen).

⁷⁹ L63, Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven.

⁸⁰ Bech Bruun, Skattereformen samt nyt om skat og moms.

Som det ses i denne opgave kan det være en kompliceret opgave at få beregnet og angivet den korrekte skattemæssige aktieindkomst på selvangivelsen. Hvis fremtiden kommer til at tegne mod endnu flere aktiebeholdninger i personligt regi, i stedet for hos selskaberne kan det således komme til at betyde flere fejl i de personlige selvangivelser.

SKAT har dog i forbindelse med forårspakken taget et initiativ til at afhjælpe disse problemer med eventuelle fejl i angivelserne ved at indføre et system, hvor bankerne skal foranledige automatiske indberetninger køb af værdipapirer, og ikke kun om ultimo beholdninger og salg som i dag. SKAT kan dermed automatisk beregne og beskatte avancer samt fradrag tab. For aktier erhvervet før ikrafttrædelsen af de nye indberetningsregler, er det en forudsætning for, at SKAT kan foretage automatisk beregning af gevinster og tab, at aktionæren selv giver SKAT en række oplysninger. Det drejer sig om oplysninger om købstidspunkt, anskaffelsessum og status i forhold til overgangsregler. Så længe aktionærerne ejer aktier erhvervet før ikrafttrædelsen af de nye regler, kan der således stadig være problemer med korrekt angivelse af aktieindkomsten.⁸¹

Den automatiske indberetning vil hjælpe mange af de småaktionærer, der selv har svært ved at gennemskue reglerne, og kan måske betyde at de, som tidligere har haft brug for en revisors assistance til udfyldelse af selvangivelsen, fremover ikke vil have behov for denne assistance. Jeg tror, at den automatiske indberetning vil kunne fremme lysten til at investere i aktier for den lille investor, da hele området bliver mere gennemskueligt, og der evt. er penge at spare på den eksterne assistance.

Afrunding

Der ser ikke ud til at ske væsentlige ændringer på aktieområdet for personer foreløbigt, men såfremt forårspakken 2.0 implementeres, som den foreligger i dag, betyder det store ændringer for de selskaber, der har en aktiebeholdning af porteføljeaktier. Ændringerne vil betyde, at aktionæren, som beskattes i sidste ende, vil opnå den laveste skat ved at eje sine porteføljeaktier i personligt regi. Den lavere skat på aktiebeholdningerne i personligt regi kan dermed have indvirkning på aktiekulturen i Danmark, og vil højst sandsynligt øge handler foretaget af personer.

Definitionerne børsnoterede og unoterede aktier vil forsvinde. Fremover vil sondringen foregå mellem hvorvidt aktien er optaget til handel på et reguleret marked eller ej. Yderligere vil der ske ændringer i indberetningspligten af køb og salg af aktier for depotføreren, hvorfor SKAT med tiden vil kunne beregne avancer til beskatning og fradrag automatisk.

⁸¹ Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, skattekontrolloven, kildeskatteloven m.fl., L 201.

11.0 Konklusion

Denne opgave har behandlet beskatningen af personers beholdning af børsnoterede og unoterede aktier.

Både børsnoterede og unoterede aktier beskattes efter realisationsprincippet uafhængigt af ejertiden. Ved salg eller anden afståelse af aktierne skal der opgøres en skattepligtig avance eller fradragsberettiget tab, som skal medtages på indkomstårets selvangivelse under aktieindkomst. Beregningen af den skattepligtige avance eller tab foretages efter gennemsnitsmetoden ved delsalg af en aktiebeholdning. Ved gennemsnitsmetoden opgøres anskaffelsessummen for de afståede aktier i et og samme selskab, som en forholdsmæssig andel af den samlede anskaffelsessum for alle aktierne i selskabet. Der opgøres herefter en ny anskaffelsessum for den resterende aktiebeholdning, hvorved aktiernes oprindelige anskaffelsessummer ikke længere benyttes selvstændigt.

Såfremt der er avance på aktierne, skal avancen beskattes som aktieindkomst efter bestemmelserne i personskattelovens § 4. Den samlede aktieindkomst beskattes med henholdsvis 28 %, 43 % og 45 % afhængig af aktieindkomstens størrelse.

Tab på unoterede aktier kan fradrages i anden skattepligtig aktieindkomst. Såfremt den positive aktieindkomst ikke kan indeholde tabet, kan skatteværdien heraf beregnes efter samme princip som ved beregning af skatteværdien af den samlede aktieindkomst og fradrages i øvrige skatter.

Tab på børsnoterede aktier kan kun fradrages i tilsvarende avancer og udbytter fra andre børsnoterede aktier, og giver derfor ikke de samme fradragsmuligheder som tab på unoterede aktier.

Tabet kan dog fremføres ubegrænset til fradrag i senere indkomstår, såfremt det ikke kan indeholdes i det pågældende års avancer.

	Avance	Tab
Børsnoterede	Beskattes som aktieindkomst	Modregning i gevinst og udbytte på andre børsnoterede aktier. Tab, der ikke kan modregnes i det aktuelle års positive afkast, kan fremføres tidsubegrænset. Overskydende tab kan modregnes hos ægtefællen
Unoterede	Beskattes som aktieindkomst	Modregnes i al aktieindkomst. Hvis aktieindkomsten bliver negativ, kan skatteværdien modregnes i anden indkomstskat. Overskydende tab/skatteværdis kan overføres til ægtefællen, og fremføres tidsubegrænset.

Kilde: Mortensen og Beierholm, Gevinst og tab – aktier og investeringsforeningsbeviser.

Regeringens skattereform, forårspakken 2.0, indeholder en række ændringer for beskatningen af aktieindkomst. For personer er den vigtigste ændring en tilbagevenden til kun 2 skattetrin for aktieindkomsten. Aktieindkomst vil dermed blive beskattet med 27 % og 42 % efter fuld implementering af forårspakken i 2012.

Såfremt der er muligt for aktionæren at vente med at realisere aktieindkomst til 2010, frem for i 2009, bør han afvente implementeringen af forårspakken 2.0, da skatten allerede i 2010 vil være faldet til henholdsvis 28 % og 42 %. Aktionæren kan herved spare 3 procentpoint, på skatten af aktieindkomst over den øverste progressionsgrænse.

I tilfælde hvor aktierne afstås til familie eller nære medarbejdere, er der mulighed for at benytte reglerne om skattemæssig succession. Aktionæren kan derved under visse betingelser overdrage aktierne uden at blive beskattet af den optjente avance i ejertiden, blot den nye ejer overtager forpligtelsen til at betale den udskudte skat ved en eventuel senere afståelse. Reglerne om anvendelse af skattemæssig succession er lempet væsentligt pr. 1. januar 2009, hvilket gør, at det fremover er nemmere at foretage et generationsskifte af et selskab. Blandt andet er det blevet muligt, at overdrage allerede overdragede aktier tilbage til den oprindelige ejer ved succession indenfor 5 år. Også i denne situation er den opståede avance skattefri for både den oprindelige ejer og mellemeddet. Det kan synes mærkværdigt, at aktierne kan overdrages fra far til søn og returneres igen, uden at sønnen beskattes eller opnår fradrag for den værdiændring der har været i ejertiden. Muligheden for at overdrage aktier tilbage til den oprindelige ejer skyldes at ordningen er gjort mere fleksibel.

Et andet særrområde der er behandlet i denne opgave er fraflytning fra Danmark og dermed ophør af dansk skattepligt. Såfremt aktionærens skattepligt til Danmark ophører, anses aktierne for afstået, og aktionæren skal beskattes af den avance, der er optjent i ejertiden. Aktionæren kan dog i stedet for at afregne skatten kontant få en såkaldt henstandssaldo, og dermed afregne skatten løbende, efterhånden som der opstår fortjeneste på aktiebeholdningen. Reglerne for fraflytterbeskatning er skærpet med virkning fra maj 2008, hvorved den væsentligste ændring har været at den beregnede fraflytterskat nu er endelig og skal afregnes. Tidligere kunne aktionæren undgå at betale den beregnede fraflytterskat ved f.eks. genoptagelse af skattepligten til Danmark.

Lovgivningen for aktieavancebeskatning har dog historisk set været mere kompleks end i dag. Aktieavancebeskatningen har været ændret mange gange gennem tiden, helt tilbage fra vedtagelsen af den første statsskattelov i 1903 og frem til udgivelsen af den seneste aktieavancebeskatningslov af 6. marts 2009. Den seneste ændring af aktieavancebeskatningsloven var ved vedtagelsen af en ny aktieavancebeskatningslov, med virkning fra 1. januar 2006. Aktieavancebeskatningsloven blev her ændret radikalt. Baggrunden for at ændre aktieavancebeskatningsloven i 2006 var at forenkle reglerne, med det henblik at man ville styrke befolkningens aktiekultur, forbedre vilkårene for udviklingen af et velfungerende aktiemarked, mindske indlåsnings effekterne på aktiemarkedet og skabe en bedre sammenhæng i beskatningen af aktieafkast.

Ændringerne i beskatningen af aktieindkomst gennem tiden har dog ført til en lang række overgangsregler, som er beskrevet i opgaven. Overgangsreglerne opstår som udgangspunkt for at kompensere de aktionærer, der allerede har ejet aktier under tidligere, mere lempelige, beskatningsformer. Regeringen har gennem tiden ville sikre, at aktionæren ikke skulle betale skat af en optjent avance, der var skattefri før indførelsen af nye regler, og at aktionæren normalt heller ikke skulle betale mere i skat af sin avance end før. Det har især været incitamentet de seneste år som følge af en skattestops-politik.

Disse overgangsregler vil umiddelbart have indvirkning på opgørelsen af aktieindkomsten i mange år frem, inden de er udfaset, hvorfor de er et vigtigt tillæg at have fokus på, i forhold til de almindelige regler i aktieavancebeskatningsloven. Mange af de aktionærer, som har aktier tilbage fra før 1. januar 2006 og tidligere vil dermed ofte ikke kunne drage fordel af de enkle regler der i dag gælder på området, da der samtidig skal tages hensyn til overgangsreglerne.

Hvorvidt man med ændringen i aktieavancebeskatningsloven i 2006 opnåede den styrkede aktiekultur, er svært at vurdere. Det er tydeligt, at der de sidste år har været en fremgang i aktiekulturen i Danmark. En stor del af fremgangen kan dog øjensynligt også begrundes i den højkonjunktur, der har været, hvor danskerne har haft flere penge mellem hænderne. Det er tydeligt nu hvor den såkaldte finanskriser har medført en nedgang i produktiviteten i samfundet, hvilket også har smittet af på aktieindekser verden over, at småinvestorerne handler er begrænset væsentligt. Om småaktionærene handler aktier eller ej handler dermed primært om, hvordan samfundsøkonomien generelt er på gældende tidspunkt. Men selvfølgelig hjælper det, at reglerne er gennemskuelige, og at aktionæren f.eks. har mulighed for selv at udfylde sin selvangivelse uden ekstern assistance.

Den kommende skattereform er på nuværende tidspunkt ikke vedtaget, men er kun præsenteret i lovforslag 195 (forårspakken 2.0). Med forårspakken 2.0 ønsker regeringen at sikre at privat opsparing er placeret, hvor det samfundsmæssige afkast er højest, frem for der hvor det er skattemæssigt mest optimalt. Der ønskes en mere ensartet beskatning af afkastet fra private opsparinger. Blandt andet derfor, og som en konsekvens af nedsættelsen af indkomstskatten, har man valgt også at reducere skatten på aktieindkomst for at sikre symmetri i forhold til marginals-katten på lønindkomst. Man ønsker, at f.eks. en aktionær der selv kan vælge forholdet mellem udbetaling af løn og udlodning af udbytte fra sit selskab, marginalt skal beskattes ens af disse to indkomstformer. Det vil også reelt være tilfældet ved implementeringen af de fremlagte ændringer af henholdsvis personindkomstbeskatningen og aktieindkomstbeskatningen.

I mange år har aktionærer med væsentlig fordel kunne planlægge deres indkomst ved kun at hæve løn op til grænsen for topskat, og derefter udtage aktieindkomst til beskatning for den resterende del. Aktionærerne har herved opnået den lavest mulige marginals-kat. Efter implementeringen af forårspakken 2.0 er forholdet dog ændret, og det vil fremover være under ½ procentpoint, som adskiller marginals-katten på henholdsvis løn og aktieindkomst for den sidst tjente krone. Det vil derfor ikke umiddelbart være skattetænkning, der afgør, om indkomsten skal udbetales som løn eller udbytte, og forhold såsom likviditet og andre subjektive kriterier vil have større indflydelse på valget. Tages den samlede lønpakke i betragtning efter implementeringen af forårspakken 2.0, vil det være skattemæssigt fordelagtigt at få udbetalt udbytte op til den første progressionsgrænse for aktieindkomst, løn op til grænsen for topskat, og herudover at selskabet indbetaler kr. 100.000 på en ratepension årligt. I den forbindelse skal det nævnes, at der med skattereformen bliver der indført et loft på indbetalinger til arbejdsgiveradministrerede ratepensionsordninger på kr. 100.000. Ønskes der yderligere udtræk fra selskabet, afhænger valget mellem løn og udbytte af kommune- og kirkeskatten. I de fleste tilfælde, vil beskatningen være nogenlunde ens.

Da skatten på både lønindkomst og aktieindkomst sænkes fra og med 2010, kan det være fordelagtigt for aktionærerne at udskyde udbetalinger af udbytte og løn fra indkomståret 2009 til 2010. Det vil primært være relevant for hovedaktionærer, der selv vælger kombinationen mellem løn og udbytte. Aktionærer kan med fordel overveje, hvorvidt det er gunstigt af lånefinansiere en lavere udbetaling af løn og udbytte i 2009, for at udskyde beskatningen til 2010, hvor marginals-katten er faldet til henholdsvis 56 % og 56,5 % for lønindkomst og aktieindkomst.

Afslutningsvist skal det nævnes, at en del af de problemstillinger, der tidligere har eksisteret omkring opgørelsen af aktieindkomst for børsnoterede aktier, inden for en årrække vil være afløst af elektroniske systemer. Regeringen har i forårspakken 2.0 fremsat forslag om at indføre et system, hvor bankerne skal foranledige automatiske indberetninger om køb af værdipapirer, og ikke kun om ultimo beholdninger og salg som i dag. SKAT kan dermed automatisk beregne og beskatte avancer samt fradrag tab. Den automatiske indberetning vil lette indkomstopgørelsen for aktionærerne, og de praktiske problemstillinger vil blive mindre byrdefulde for mange småaktionærer. Indberetningspligten vil dog kun gælde for aktier optaget til handel på et reguleret marked, hvilket i store træk vil være definitionen på det der i dag kaldes en børsnoteret aktie, efter implementering af forårspakken 2.0. Der vil komme en lang overgangsperiode, hvor aktionærer skal opgøre skattepligtige avancer og tab manuelt, for aktier erhvervet før ikrafttrædelsen af den automatiske indberetning.

Der ser ikke ud til at ske yderligere væsentlige ændringer på selve beskatningsområdet for aktieindkomst for personer foreløbigt. Men såfremt det foreliggende lovforslag til forårspakken 2.0 implementeres, betyder det store ændringer for de selskaber, der har en beholdning af porteføljeaktier. Ændringerne vil betyde, at aktionæren vil opnå den laveste beskatning, ved at eje sine porteføljeaktier i personligt regi. Den lavere skat på aktiebeholdningerne i personligt regi kan dermed have indvirkning på aktiekulturen i Danmark, og vil højst sandsynligt øge handler foretaget af personer.

Aktieavancebeskatningsloven er stadig en kompliceret lov med blandt andet overgangsreglerne taget i betragtning. Det bliver spændende at følge udviklingen på området fremover.

12.0 Litteraturliste

Lovgivning

- Aktieavancebeskatningsloven – Lovbekendtgørelse nr. 171 af 6. marts 2009
- Aktieavancebeskatningsloven – Lov nr. 220 af 2. juni 1983
- Aktieavancebeskatningsloven – Lov nr. 295 af 10. juni 1981
- Kildeskatteloven – Lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005
- Personskatteloven – Lovbekendtgørelse nr. 959 af 19. september 2006
- Ligningsloven – Lovbekendtgørelse nr. 176 af 11. marts 2009
- Ligningsloven – Lovbekendtgørelse nr. 399 af 11. september 1979
- Boafgiftsloven – Lovbekendtgørelse nr. 1159 af 4. oktober 2007
- Statsskatteloven – Lov nr. 149 af 10. april 1922
- L 78 - Forslag til lov om den skattemæssige behandling af gevinst og tab ved afståelse af aktier m.v., fremsat d. 16. november 2005 af skatteminister Kristian Jensen
- L 63 – Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, fremsat d. 13. november 2008 af skatteminister Kristian Jensen
- L 195 – Forslag til lov om ændring af personskatteloven og forskellige andre love, fremsat d. 22. april 2009 af skatteminister Kristian Jensen
- L 201 – Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, skattekontrolloven, kildeskatteloven, ligningsloven og forskellige andre love, fremsat d. 22. april 2009 af skatteminister Kristian Jensen
- Aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om forårspakke 2.0, marts 2009
- Ligningsvejledningen; Selskaber og aktionærer 2009-1; afsnit S.G.3, personer
- Ligningsvejledningen; Selskaber og aktionærer 2009-1; afsnit S.G.5, opgørelsesmetoder
- Ligningsvejledningen; Selskaber og aktionærer 2009-1; afsnit S.G.17, succession
- Ligningsvejledningen; Selskaber og aktionærer 2009-1; afsnit S.G.19, fraflytning

Bøger

- Peytz, Henrik; Aktieavancebeskatningsloven med kommentarer, 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2008
- Dam, Henrik m.fl.; Skatteret Almen del 2008, Magnus Informatik 2008

- Materialesamling til Skat 1, Samfundslitteratur 2009
- Materialesamling til Skat 2, Samfundslitteratur 2009
- Madsen, T. Helmo m.fl.; Revisormanual, 1. udgave, Thomson Reuters 2009
- Andersen, Ib; Den skinbarlige virkelighed, 3. udgave, Forlaget Samfundslitteratur 2006

Hovedopgaver

- Christiansen, Martin; Analyse af aktieavancebeskatningslovgivningen før og efter 19. maj 1993, HD(R) 1997
- Andersen, Lone; Aktie beskatning, CMA 2003
- Blichfeldt, Pernille H.; Aktieavancebeskatning, HD(R) 2006
- Vestergaard, Katrine m.fl.; Aktieavancebeskatning, CMA 2006
- Hansen-Schwartz, Søren; En beskrivelse af aktieavancebeskatningsloven, CMA 2008

Artikler, publikationer og anden inspiration

- Amby, Christen; Aktieavancebeskatning i 100 år, SR-SKAT 2003.
- Nielsen, Heidi Birgitte; Aktiekultur sendt til tælling af krisen, Børsen 25. marts 2009.
- Bendsen, Jørgen; Regeringen på kanten af løftebrud om skat, Børsen 25. marts 2009.
- Ehlert, Søren; Forbedrede muligheder for generationsskifte, Jyllands-Posten 4. september 2008.
- Melchior, Ebbe; Regeringens oplæg til skattereform, Revifax nr. 810 af 24/2 2009.
- Facit; Overgangssaldo for aktionærer, december 2008.
- Bech Bruun; Skattereformen samt nyt om skat og moms, marts 2009.
- Deloitte; Skat af aktieindkomst får et nyt trin fra nytår, 2009.
- Deloitte; Skatteplanlægning for hovedaktionærer, 2008.
- Dansk Revision; Forslag om skat på aktier ved fraflytning, september 2008.
- Grant Thornton; Fraflytter skat på aktier, 2008.
- KPMG; Skattenyt 2009-4.
- Revisorposten; Overgangssaldo for aktier, nr. 4 2008.
- Mortensen og Beierholm; Gevinst og tab – aktier og investeringsforeningsbeviser, 2006.
- SKAT; Hvis du har aktier eller investeringsforeningsbeviser, pjece 70.

- SKAT; Indberetning af udlodning/beholdning og salg fra investeringsforeninger-/ selskaber, systemvejledning nr. 11.
- SKAT; Skatteberegning – hovedtrækkene i personbeskatningen, oktober 2008.
- SKAT; Nyhedsbrev om fradrag for tab på aktier, der har været børsnoterede – f.eks. aktier i Roskilde Bank, den 7. januar 2009.
- Cirkulære nr. 181 af 01/12 1995; Ophævelse af lov om særlig indkomstskat m.v. og ændring af forskellige skattelove og konkursloven.
- Cirkulære nr. 185 af 17/11 1982; Værdiansættelse af aktiver og passiver i dødsboer og ved gaveafgiftsberegning.
- TS-cirkulære nr. 9 af 28. marts 2000; Værdiansættelse af aktier og anparter.
- TS-cirkulære nr. 10 af 28. marts 2000; Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill.

Internetsider

- www.retsinformation.dk
- www.skat.dk
- www.skm.dk
- www.fm.dk
- www.folketinget.dk
- www.world-exchanges.org

Bilag 1Liste over medlemmer af world federation of exchanges:

- Amman Stock Exchange
- Indonesia Stock Exchange
- London Stock Exchange
- IntercontinentalExchange
- Athens Exchange
- International Securities Exchange
- Malta Stock Exchange
- Istanbul Stock Exchange
- Australian Securities Exchange
- Ljubljana Stock Exchange
- NASDAQ OMX
- NASDAQ OMX - Copenhagen
- Bermuda Stock Exchange
- NASDAQ OMX - Helsinki
- BM&FBOVESPA S.A.
- NASDAQ OMX - Stockholm
- BME Spanish Exchanges
- NASDAQ OMX - Tallinn
- NASDAQ OMX - Iceland
- NASDAQ OMX - Vilnius
- Bolsa de Comercio de Buenos Aires
- National Stock Exchange of India Limited
- Jasdaq Securities Exchange
- New Zealand Exchange Ltd.
- Korea Exchange
- NYSE Euronext - Amsterdam
- NASDAQ OMX - Riga
- NYSE Euronext - Brussels
- Bolsa de Comercio de Santiago
- NYSE Euronext - Lisbon
- Bolsa de Valores de Colombia
- NYSE Euronext - New York
- Bolsa de Valores de Lima
- NYSE Euronext - Paris
- Bolsa Mexicana de Valores
- Osaka Securities Exchange
- Bombay Stock Exchange Ltd.
- Oslo Børs
- Borsa Italiana SpA (London Stock Exchange Group)
- Philippine Stock Exchange
- Bourse de Luxembourg
- Shanghai Stock Exchange
- Bourse de Montréal (TMX Group Inc.)
- Shenzhen Stock Exchange
- Budapest Stock Exchange Ltd. (Wiener Börse AG)
- Singapore Exchange
- Bursa Malaysia
- SIX Swiss Exchange
- Chicago Board Options Exchange
- Stock Exchange of Mauritius
- Irish Stock Exchange
- Stock Exchange of Tehran
- CME Group
- Stock Exchange of Thailand
- Colombo Stock Exchange
- Taiwan Stock Exchange
- JSE Limited
- Tel-Aviv Stock Exchange
- Cyprus Stock Exchange
- TMX Group Inc.
- Deutsche Börse AG
- Tokyo Stock Exchange Group, Inc.
- The Egyptian Exchange
- Warsaw Stock Exchange
- Hong Kong Exchanges and Clearing
- Wiener Börse AG